PROSPERI ALPINI
DE PLANTIS ÆGYPTI
LIBER.

Cum Obſervationibus & Notis
IOANNIS VESLINGII
EQVITIS
In Patavino Gymnaſio Anatomiæ &
Pharmacię Profeſſoris Primarij.

Acceſſit ALPINI de Balſamo
LIBER.

Editio altera emendatior.

PATAVII, MDCXL.

Typis Pauli Frambotti Bibliopolæ. *Sup. Permiſſu.*

INCLITÆ NATIONI GERMANÆ

Theologorum, Philoſophorum, ac Medicorum in Lyceo Patauino.

S. P.

QVOD boni viri ſemper habitum fuit, pluribus prodeſſe, ſi me pro viribus conatum fatear, nihil vel à meo munere, vel à modeſtia alienum fecero. Qvum enim curæ in primis mihi eſſet, ut quam adieram ſtudio Spartam, ſi non locupletaſſem, aliquâ ſaltem ratione exornarem: meum de re literaria benè merendi ſtudium non minus probatum iri cenſui, ſi eorum monumenta in lucem revocarem, qui eruditorum conſenſu poſteritatis famâ digni, quàm qui recens aliquam ſibi laudis opinionem pepererunt. Vtrumq; dum adnitor, operâ ſanè mihi digna ſunt viſa, quorum utilitatem etiam commendaret amœnitas. Inſtituto meo Icones ſtirpium diuitis Ægypti commodè obtigerunt, quarum Hiſtoriam Proſper Alpinus ingens ſui ordinis noſtriq; Gymnaſii ornamentum olim in publicum dederat. Quo ingenio teſtatur ſatis Libri genius, qui

eâ aviditate exceptus, ut plurimis nunc annis ab eruditis, maximeq́ quos à nobis diviſerunt Alpes, quovis pretio expetitus fuerit. Horum itaq́ commodis ac voluntati ut porrò ſatisfieret, deſideratum diu Clariſsimi viri opus longè quàm antea emendatius, noviſq́ celeberrimi Doctoris & civis veſtri Ioannis Veſlingii obſervationibus auctius profero. Quod verò inter ceteras potiſsimùm Inclitæ Nationis Germanæ nomen præſcripſerim, ſummũ ita ſuaſit ejus in Auctorem ſtudium, quod nî fallor eaſundem literarum ſimilitudo conciliavit. Quis enim orbis angulus ita remotus, quem gens illa magnis cæptis nata non perluſtrat? cui uberrimus improbi laboris fructus, quòd juxta divinam humanamq́ Sapientiam rei Medicæ, maximeq́ Herbariæ ſpatia cumulatiſsimè ampliaverit. Vos igitur, Generoſa pectora, quorum laudatiſsima indoles majorum exemplis lætè ſuccreſcit, certum hoc mei in veſtram virtutem obſequii & affectus argumentum habete. Deus nobilem conſeſſum veſtrum in Patriæ & Athenæi noſtri decus perennem conſervet. Patavii Cal. Ianuar. cIↄ Iↄc xxxx.

D.D. V.V.

Devinctiſſimus

Paulus Frambottus.

IN-

INDEX RERVM.

ABdellaui plantæ atq; fructuum deſcriptio. 115.
Abdellaui melonis icon. 118.
Abiſſina Caſſia quæ, & eius vſus. 5.
Abrus deſcriptio. 76.
Abrus ſeu Phaſeoli rubri icon fol. 77.
Abſus herba. 88.
Acacia quibus in locis proueniat. 9.
Acaciæ arboris deſcriptio. 10.
Acaciæ arborum differentia. 10.
Acaciæ ſuccus. 10.
Acaciæ icon. 16.
Acaciæ ſucci vſus apud AEgyptios. 10. & 11.
Acaciæ ſucci loco, quem ſuccum Itali parent. 11.
Acaciæ maris, te fęminæ deſcriptio. 10.
Acaciæ quando flores edat. ibid
Acaciam eſſe arborem fœcundiſſimam. ibid.
Acacia fert gummam, quam.
Arabicam medici uocant. 11.
Acacia, quæ ſpecies in Zacynthe Inſula proueniat. 136.
Acaciæ Zacynthinæ deſcriptio. 137.
Acetoſæ Zacynthinæ deſcriptio. 136.
Achauoan deſcriptio. 119.
vſus ad medicinam. ibid.
Achaouan Icon. 120.
Achauoan abiat, ſeu Artemiſiæ albæ deſcriptio. 88.
Achauoam abiat, Cineraria, Iacobéa marina idem. 88.
Achauoam abiat, vires & vſus. 88.
Achauoam Abiat Icon. 89.
Ad Alui fluxiones acaciæ vſus. 13.
Ad Anum Vterumque foras prolabentem Acaciæ vtilitas. 13.
Ad Articulos roborādos Acaciæ vſus. 13.
Ad augendam Venerem Electuarium. 130.
Ad Pectoris Pulmonumque morbos ſemina vrticæ conferre. 130.
Ad cutis infectiones Nigellæ vtilitas. ibid.
Ad mulieres, quæ non purgantur Nigellæ vſus. 129.
Ad cutis infectionem valere ſemina Vrticæ. ibid.
Ad febres omneſque calidos affectus aqua Anguriarum el Maui vtilis. 115.
Ad Neruos ſiccatos, & ſcirobſos tumores ſeſami vſus. fol. 98.
Ad Podagricos Acaciæ vſus. 13.
Ad Renum calidos morbos Chatè vſus vtilis. 114.
Ad Somnum conciliandum Solani ſomniferi vſus. 130.
Ad Vteri fluxum confert Acacia. 13.
Ad Sanguinis ſputum confert Acacia. ibid.
Ad Vteri duritiem Mumia. 90.
Ad Vlcera canceroſa Cinerem ſeminū vrticæ conferre fol. 130.
AEgyptiarum plantarum vtilitas ad medicinam. 1.
AEgyptos per Caſſiarum loca mane odoris gratia ob ambulare. ibid.
AEgyptii Caſſiis non utuntur ante quartum menſem. 5.
AEgyptij Caſsia pulpa ad quos morbos vtantur. 5.
AEgypty Mel Carnub ex ſiliquis expreſſum in vſu habere. 8.
AEgyptij quæ cōdiūt melle Carnute. 8.

parent, & eo ad quæ vtantur. 10.
AEgyptus Acacia excepta aliis arboribus gummas ferentibus caret. 12.
Aiugæ deſcriptio ex Dioſcoride Kelliu an conueniat. 125.
Agiahadalid arboris deſcriptio. 38.
Agialid foliorum vſus. ibid.
Agiahalid an Lycium. ibid.
Agiahalid Icon. 39.
Alexandria AEgypti Cappares producit. 129.
Amaracum ſylueſtrem eſſe marum Creticum. 142.
Andreas Matthaolus in Acaciæ cognitione deceptus. 11.
Anguria aquoſa. 116.
Anguriarum, Elmaoui aquæ facultas, atque vſus. 115.
Anthyllidis ſpeciem Kelliu eſſe. 125.
Angurijs omnes AEgyptij libenter veſcuntur. 115.
Apocynum verum naſci in Italia. 133.
Aqua ex cucumeribus Chatè diſtillatæ vtilitas. 114.
Aqua ex Anguriis deſtillatæ vtilitas. 115.
Aqua Anguriarum quos morbos iuvat. ibid.
Aqua Anguriarum Diuretica. ibid.
Aqua Machalef. 61.
Aqua Calaf facultas, ac vſus. 61.
Arabum vita, atque mores 51. & 52.
Arabiam fœlicem perpetuo fuiſſe locum proprium Balſami. 50.
Arbor Elhanne Tamarendi eſt Liguſtrum AEgyptium. fol. 44.
Archenda pulvis, quid atq; eius vſus. 46.
Arbor ab AEgyptiis Sant vocata eſt vera Acacia. 9.
Arbor Palma Dachei vocatur. 28.
Arbores Carub in multis Italiæ locis viuere. 8.
Artemiſia alba. 88.
Aſpalatum in Creta naſci. 143.
Aſpalati Cretenſis deſcriptio fol. ibid.
Aſperam Smilacem duas radicum differentias habere. 139.
Atle eſt Tamariſcus. 33. & 34.

B

BAhobab fol. 26. atque eius vſus: cart. 66.
Babobab eſt fructus AEthiopis iucundiſſimus. ibid.
Bahobab icon. 67.
Bahobab fructus icon. 68.
Balſami plantam Sabam Regina primo Regi Salomoni dono tuliſſe. 49.
Balſami plantæ, quas AEgyptus aluit vnde venerint. 48.
Balſami plantas multas ex Arabia in AEgypto inſertas. 50.
Balſami feracem fuiſſe Arabiam Fœlicem. 48. 50. & 51.
Balſami plantā nunc in AEgypto non vivere. 48.
Balſami planta perpetuò in Arabia vivit. 49.
Balſami ſolum proprium AEgyptum vel Iudæam nunquam fuiſſe. 50.
Balſamum Antiquos rectè noviſſe, eſt dubium. ibid.
Balſamum in Arabia naſci, ex Pauſania, & Strabone. 51.
Balſami plantas in monte arenoſo Arabiæ fœlicis multas miraculo vivere peregrini affirmant. ibid.
Balſamum naſci in Arabia ex Diodoro Siculo atque multis aliis. 51.
Bammiæ deſcriptio atque vſus. 90.
Bammiæ facultas, & quos morbos curet. ibid.
Bammiæ icon. 91.
Ban ſeu Calaf deſcriptio. 61.
Ban vtilitas atque vſus. ibid.
Ban ſeu Calaf icon. 62.
Ban aliud ſeu Bon. 63.
Beidelſar deſcriptio. 85.

Beidelſar planta quid. ibid.
Beidelſar vſus. ibid.
Beidelſar planta lacticinoſa. ibid.
Beidelſar lactis facultas. ibid.
Beidelſar lactis vſus. ibid.
Beidelſar icon. 86.
Beidelſar fructus, atque icon. 87.
Belha, Dactyli maturi. 27.
Bon ſeu Ban deſcriptio. 63.
Bon icon. 65.
Byſſus quid. 70.

C

CAoua quid, eiuſq; vſus. fol. 62.
Caoua decoctum menſes immimutos iuvare. 63.
Cappares qui in Ægypto proueniunt. 129.
Capparorum vſus qui. ibid.
Carbones, quibus Ægyptus & Arabia utitur, ex Tamariſco parantur. 32.
Carub vel Carnub arboris deſcriptio. 8.
Carub arbores in multis Italiæ locis viuere. 8.
Caſſię arboris deſcriptio. 3.
Caſſia arborem nuci eſſe ſimilem. ibid.
Caſſiarum fiſtulę. 4.
Caſſię arbores quo tempore florent. ibi.
Caſſia recentes immaturas Ægyptii condiunt. ibid.
Caſſię Cayri, Alexandrięque naſcentes, quales. ibid.
Caſſia Peluſii naſcentes quales. ibid.
Caſſiarum quę cęteris bonitate pręſtēt. ibid.
Carnub icon. 9
Caſſiā ad nos ſępe vetuſtate acida aduehitur. 5.
Caſſię optimę quę. ibid.
Caſſiā immaturā non colligi. ibid.
Caſſiarum recentium uſus noxius atque inutilis. ibid.
Caſſiarum vſus apud Ægyptos qualis. ibid.
Caſſiarum facultas, atque vtilitas. ibi.
Caſſiarum differentiæ. ibid.
Caſſiæ quos morbos ſanent. ibid.
Cayrus Caſſias cæteris omnibus præſtātiores fert. ibid.
Caſſiarum vera icon. 7.
Cucumeris icon. 117.
Chate quid atq; eius vſus. 114.
Chate cucumerorum ad varios morbos vſus. ibid.
Chate cucumerorum deſcriptio. ibid.
Chamædrys arborea quo in loco proueniat. 135. eius deſcriptio. ibid.
Cineres vnde parent Ægyptii. 125.
Cineris ſeminum vrticæ vſus ad quæ. 130.
Clyſterium ex decocto Acaciæ uſus. 13.
Colocaſſiam neque florem neq; fructum ullum edere. 101.
Colocaſſia caule, floribus, fructibusque caret. ibid.
Collocaſſiæ radicis vſus ad cibum. ibid.
Coriaris Cayrini ſucco Acaciæ vtuntur ad denigrandas pelles. 10.
Corticum Capparis vſus ad medicinam 130.
Corticum fructuū Mauz uſus. 78. & 79.
Coriandro herba Ægyptios veſci. 131.
Coriandrum herbam virentem eſitatā nihil mali facere. ibid.
Coriandri herbæ ad cibum apud Ægyptos vſus. ibid.
Coriandri ſeminum vſus. ibid.
Coriandrorum vſu neminem læſū. 132.
Coriandri facultatem eſſe calidam ibi.
Coriandrum homini venenum, falſum. 132.
Cucumerorum Chate vſus apud Ægyptios qualis. 114.
Cucumis Chate quos morbos iuuet. ibid.
Culcas ſiue Colocaſſia deſcriptio. 101.
Colocaſſiæ radicum uſum conferre ad

venerem. ibid.
Colocaſſiæ veræ icon. 102.
Cyperi rotundi deſcriptio. 112.
Cyperi radicum facultas atque vſus. ibid.
Cyperi rotundæ radices quos morbos iuuent. ibid.
Cyperi AEgypto prouectus. ibid.
Cyperi rotundi multam copiam Nilum flumen producere. ibid.
Cyperus rotunda ad morbos frigidos vtilis. ibid.
Cyperi rotundæ icon. 113.
Cyprum Plinii eſſe Liguſtrum, & El-hanne AEgyptiorum. 45.
Cyperi deſcriptio ex Plinio. ibid.

D

DAchel vocant Arabes Palmam. 24.
Dactylorum differentia. ibid.
Dactylorum immatutorum vſus ad medicinam. 27.
Dactylorum matutorum ad medicinam vſus. ibid.
Damiata Muſarum facunda. 89.
Damiata olim Peluſium. 78.
Damiata ciuitatis ſitus. 106.
Decoctum vel infuſum pulpæ Tamarindorũ ad quos morbos AEgyptii uſurpant. 35.
Decocti El caoua vocati vtilitas, et vſus. 63.
Decocti ex Muſis vtilitas. 78.
Decoti Tamarici vtilitas atque vſus. 32.
Decocti ex Siliquis dulcibus parati vtilitas, & uſus. 8.
Decocti ex ligno Tamarici parati vtilitas, & vſus. 32.
Dialogus del Balſamo Cayri conſcriptus. 48.
Diodorus Siculus balſamum naſci in Arabia ſcripſit. 50.
Dus inuolucrum dactylorum. 27.

E

ELectuarium ad augendam venerẽ. 129.
El hanne, ſeu Tamarendi in quo differat à Liguſtro. 44.
El hanne AEgyptiorum eiuſdem eſſe facultatis cum Liguſtro. ibid.
El hanne ex foliis Arhenda vocata puluis paratur, atque eius uſus. 46.
El hanne ſeu Liguſtri AEgyptii Icon. 47.
Emplaſtrum ad tumorem lienis. 129.
Epithymum. 142.
Epithymi, & Epithymbræ vtilitas. ibid.

F

FAba AEgyptia an Culcas ſit. 101.
Fabæ Aegyptiæ ſeu Colocaſſiæ uſus veneri confert. ibid.
Fænugræci vſus apud AEgyptios. 135.
Fæcem olei Seſami maxime pingue facere. 89.
Ficus AEgyptia, Sycomorus idem. 20.
Ficum AEgyptiam eſſe vaſtiſſimam arborem. ibid.
Ficuum Sycomori uſus atque vtilitas. 21.
Fiſtularum Caſſiarum differentia atq; præſtantia. 3. & 4.
Fiſtulas Caſſiarum non colligi immaturas. ibid.
Flores Gelſimini Arabici. 72.
Florum Calaf vtilitas. 61.
Flores Caſſiarum odorati. 3.
Foliorum Palmarum vſus apud AEgyptios. 25.
Folia quarum plantarum Solẽ in AEgypto ſequuntur. 35.
Folia Tamarindi ſolem continue ſequi. ibid.

Fo-

Foliorum Liguſtri commercia. 44.
Fructus Babobab Icon. 68.
Fructus Mauz facultas, & vſus. 78.
Fructus Mauz noxij ſtomacho. ibid.
Fructus Mauz quæ corporibus mala inducant. ibid.
Fructuum Mauz ſeu Muſa vtilitas. ad tuſſientes ſuperioſoſque. 78.
Fructuum Sebeſten vſus ad medicinam 79.
Fructum Tamarici vſus. 32.

G

GAlenum non rectè Opobalſami vſus videri nouiſſe. 56.
Gabrielem Falopium cognouiſſe aſperã Smilacem eſſe Salſam parillam. 136. & 137.
Gelſimini Arabici Icon. 73.
Gelſimini Arabici deſcriptio. 72.
Gelſimini florũ vſus apud AEgyptios. ibidem.
Georgius Hemus Cõſul AEgypti, Giumez AEgyptiorum eſt Sycomorus. 21.
Goſſipij arborei, Icon. 71.
Goſſipium, quo vtuntur AEgyptij aliunde aduehunt. 69.
Goſſipium arboreum. ibidem.
Goſſipij vſus apud AEgyptios. ibid.
Goſſipij ſeminum uſus. ibid.
Graminis crucis deſcriptio. 121.
Graminis Crucis ad medicinam vſus. ibidem.
Graminis ſeminum decoctum ſecretum eſſe ad adiuvanda Exanthemata in Febribus Peſtilentibus. ibid.
Gramen ad Vlcera, Vulneraque vtile eſſe. ibid.
Graminis Radicem ſudorem mouere. ibidem.
Graminis Crucis Icon. 122.
Graminis decocto mulieres ad Variolas & Morbillos puerorũ, atque Mẽſtruorum ſuppreſſionem. 121.
Gummam Arabicam eſſe gũmam Arboris Acaciæ. 12.
Gummam Arabicam in AEgypto veram colligi ex Acacijs. ibid.
Gumma Acaciæ qualis ſit. ibid.
Gumma Arabica non tota eſt vermicularis ac alba. ibid.
Gummę Arabicæ cognitio. ibid.
Gummarum copiam quæ ex Alexãdria veitur eſſe totam Acaciæ. ibid.

H

HErniarum multarum per AEgyptum vagantium cauſę. 116.
Hiſtoriá peregrinorum Meccham, & Medinam euntium. 52.
Hyoſcyamus albus qui in AEgypto prouenit. 131.

I

ICones plãtarum AEgyptiarum nullum rectè prodidiſſe. 1.
Itineris Aegypto in Arabiam Felicem narratio. 52.
Iuventutem conſeruare opobalſamum, & quomodo illo vtantur. 58.

K

KAlli geniculatum. 125.
Kalli album. ibidem.
Kellu ſeu kalli tertię ſpeciei deſcriptio. ibidem.
Kellũ omnes ſalſas, & acres guſtui. ibidem.
Kellũ Kalli tres ſpeciei. ibid.
Kellũ plantę uſus ad cineres. ibid.
kellũ ſub qua Anthyllidis ſpecie reponatur. ibidem.
Kellũ facultas purgatrix. ibidem.
kellũ ſeu kalli primi icon. 126.
Kellũ ſecundi icon. 127.

Kellũ

kellu tertij, quod AEgypti proprium videtur, icon. 128.129.

L

LAblab eſt Phaſeoli ſpecies atque eius uſus. 74.
Lablab ſeu Phaſeoli nigri icon. 75.
Lactis Beidelſar vtilstas ad cutis infectiones. 85.
Lactis Beidelſar uſus. ibid.
Lactis Beidelſar facultas ſolutiuę quę ibidem.
Lac Beidelſar dyſenterias facere.ibi.
Lapides Renum atque Veſicę cur Aegyptijs ſint familiares. 121.
Ligni Balſami vſus. 59.
Liguſtrum Aegyptium. 44.
Liguſtri Aegyptij icon. 47.
Liguſtri foliorum atq; florum eſt vſus apud Aegyptios. 45.
Liguſtri vtilitates ex Dioſcoride. 46.
Linimentum ex Acacia pro articulis debilitatis. 14.
Loca, quę balſamum olim aluerint. 35.
Ladanum plantam eſſe plane differentem ab ea quę hactenus herbarijs fuit cognita. 143.
Ladani plantæ Cretenſis deſcriptio.ibi.
Ladanum eſſe ciſtum fœminam. ibid.
Ladanum in quo à ciſto fœmina differat. ibidem.
Lotus Aegyptius quid. 103.
Lotum Aegyptium eſſe Nynpheā. ibid.
Lotum in Italiæ locis copioſe prouenire, & in quibus. 130.
Loti mirabiles ad ſolem conuerſiones in Marghera lacubus obſeruari. 104.
Loti uſus ad Cibū apud Aegyptios. 103.
Loti caules Aegyptij crudos mandunt. ibidem.
Lycij Indi arboris deſcriptio. 40.
Lycio uero non uti Aegyptios. 41.
Lycij, quo utuntur Aegyptij, adulterati notæ. ibidem.
Lycium Indum, quo in loco Aegypti proueniat. ibidem.
Lycij facultas. 42.
Lycij ſucci uſus. ibid.

M

MAhemetis pſeudo prophetæ Turcarum ſepulchrum ubi ſit. 51.
Marum Creticum quid. 142. atque eius deſcriptio. ibid.
Marum Cretenſe eſſe Amaracum. ibi.
Mattheolus de Ladano deceptus. 143.
Mauz ſeu Muſa deſcriptio. 78.
Mauz foliorum mira magnitudo. ibid.
Mauz fructus uenerem augere. ibid.
Mauz icon. 80.
Mechla ciuitas Arabiæ Fœlicis. 51.
Melāthij ſeu nigellæ uſus apud Aegyptios. 130.
Meliloti Aegyptij deſcriptio. 122.
Meliloti ſeminum apud Aegyptios eſſe uſum. 123.
Mel ex ſiliquis dulcibus Carub Aegyptios colligere. 8.
Melle ſiliquarum dulcium ſacchari loco Aegyptios uti. 8.
Mellis Carnub uſus, & vtilitas. ibid.
Mel dulcium Siliquarum ſive carnub quos morbos juvet. ibid.
Melochiæ deſcriptio. 92.
Melochia in cibis nihil Aegyptijs familiarius. ibid.
Melochiæ facultas atq; uſus. ibid.
Melochiæ uſus quas offenſas faciat. ibi.
Melochiæ Semina purgant. ibid.
Melochiæ icon. 93.
Melones Abdellavi quid. 114.
Melonum Abdellavi ſeminum facultas, & vtilitas. 115.
Mucagine, ſeu mucilagine pſyllij Aegyptijs ad quos morbos utātur. 131.
Mucilaginis ſeminis Goſſipij uſus. 69.

Mu-

Mucilaginem pſyllii cōferre ad diarrhœas biliosas, & dyſenterias. ibid.
Mucilago ſeminum Goſſipij quos morbos ſanet. ibid.
Mulieres Aegyptiæ quî ſterilitatem amoveant. 57.
Mulieres urticę ſeminibus utuntur ad promovendos menſes. 130.
Muſam eſſe inſitionem Cannæ Saccharinæ ſupra Colocaſiam. 21.
Muſæ fructus qui. 78.

N

Nabca fructus apud Turcas eſſe in magno pretio. 16.
Nabca bis in anno fructus edunt. ibid.
Nabca, Paliurum, Canorum, idem eſſe. ibid.
Nabca eſt Paliurus Athenæi. ibid.
Nabcę Icon. 19.
Nigella, quę in Aegypto prouenit. 129.
Nigellę ſemina vermes necare. 129.
Nux Methel eſt Stramonium. 132.
Nymphea uel Loti Aegyptii uſus ad Medicinam. 104.
Nymphea vſus ad ſomnum conciliandum. 104.
Nymphea radicis uſus pro ſecreto ad Gonorrhœam, & ad Dyſenteriam. 105.

O

Ocymi Aegyptij deſcriptio. 132.
Ocymum Aegyptium odoris iucunditate alijs præſtare. 132.
Ocymi Aegyptij uſus. 133.
Olei ſeſami uſus ad multas cutis infectiones. 99.
Olei Gelſimini ex floribus vſus. 72.
Oleum Gelſiminum uteri affectibus multis conferre. 72.
Oleum ex Gelſimini floribus quomodo paretur. 72.
Opobalſami hiſtoria. 66.
Opobalſami notę. 54. 55.
Opobalſami facultas. 56.
Opobalſami vſus apud Aegyptios cogniti. 56.
Opobalſamo Petrum Marianum ex vulnere capitis effatu digno curatū 56.
Opobalſamum quos morbos ſpeciatim ſanet. 56.
Opobalſamum ſterilitatem curat. 57.
Opobalſamo quomodo utantur mulieres ad iuuentutem in facie ſeruandam. 58.
Oxalis Zacynthina in quo ab Italica differat. 135.

P

Paliuri fructuum deſcriptio à Serapione. 17.
Paliuri fructuum facultas ex Serapione. 17.
Paliuri vſus. 17.
Paliurum nouit Athenæus ex Agathocle. 17.
Paliuri deſcriptio ex Agatochle. 17.
Paliurus Athenæi eſt Napca Aegyptiorum. 17.
Paliuri Athenæi deſcriptio. 17.
Paliuri Athenæi Icon. 19.
Palmæ deſcriptio. 24.
Palmæ fructuum ſeu Dactylorum differentiæ. 24.
Palmæ Icon. 28.
Palma quando fructus ferat. 25.
Palmā aere nutriri putāt Ægyptij 25.
Palmæ vſus apud Aegyptios. 25.
Palmam breuiſſimis radicibus conſtare. 25.
Palma mas, & fœmina. 25.
Palmarum conceptiones non fieri radicum contactu. 25.
Palmam fœminam ſine mare non conci-

ci-

ciperc, neq; fructus edere. ibid.
Palmas fœcundas quomodo Aegyptij efficiant. 25.
Palmæ ſteriles quæ in Aegypto. 25.
Palmæ foliorum vtilitas. 26.
Palmæ caudicis vſus. 26.
Palmæ fructuum vtilitas atque vſus. 27.
Palmæ partes ad uſum medicinæ. 27.
Partes palmarum, quibus Aegyptij ad medicinæ uſum, utantur. 27.
Papyri deſcriptio atque uſus. 110.
Papyri aqua ad oculorum ſuffuſiones, caligines, & obſcuritates. 110.
Papyri Icon. 111.
Peluſium Caſſias fert bonitate Cayrinis inferiores. 4.
Peluſii nunc Damiatæ ciuitatis uiridaria. 106.
Peſtes infectis opobalſamum auxilio eſſe. 57.
Petrus Marianus ex uulnere effatu digno opobalſamo ſanatus. 56.
Phaſeoli rubri Abrus uocati deſcriptio. 76.
Phaſeoli rubri icon. 77.
Phaſeolorum rubeorum uſus. 76.
Phaſeoli nigri Lablab uocati deſcriptio. 74.
Phaſeolorum nigrorum uſus. 74.
Phaſeoli nigri arboreſ icon. 75.
Pinguescere mulieres uſu ſeminum Seſami. 99.
Piper longum, facultas, uſus, atque eius icon. 96.
Plantas peregrinas in uiridarijs cuſtodiri. 49.
Plantas locorum patrias ubique naſci. 59.
Plantæ Aegyptiæ. 1.
Plantæ Aegyptiæ, ſoli ſequia. 35.
Plantarum Aegyptiarum ad medicinam utilitas. 1.
Plantarum Aegyptiarum icones ueras nullos delineaſſe. 1.
Podagricus do lores maximè iuuari Acacia. 13.
Pſyllium copioſiſſimè in Aegypto prouenire. 129.
Pſyllij uſus ad medicinam. 129.
Pſylliū in Aegypto nō eſſe uenenū. 129.
Pueris in uariolis palmarum decocti uſus. 27.
Pulpa Babobab uſus ad medicinā. 66.
Pulpa Caſſiarum uſus & utilitas. 5.

R

Ramich uocant Dactylum penè immaturum. 27.
Rotob Dactyli ſub putridi. 27.
Rhabarbari plantæ deſcriptio. 135.

S

Sadar Serapionis eſt Nabca Arabum ac Aegyptiorum. 17.
Salſa parilla Zacynthi quomodo inuēta. 137.
Samarrhich quid. 27.
Sanguinem expuentibus ſuccum Acaciæ auxilio eſſe. 13.
Sant arborem ab Aegyptijs vocatam eſſe ueram Acaciam. 9.
Sebeſten arboris duplex genus. 29.
Sebeſten arboris domeſtici & Syluestris deſcriptio. ibid.
Sebeſten icones. 30.& 31.
Secamone deſcriptio. 133.
Secamone ſucci facultas. ibid.
Secamone quid. ibid.
Secamone an ſit Apocynum. ibid.
Secamone icon. 134.
Secretum ad pruritum tollendum ex oleo ſeſami. 99.
Seminum Goſſipij uſus. 69.
Seminum urticæ uſus. 129.& 130.
Seminaurticæ quos morbos ſanent. ibid.
Seminum Pſillii uſus apud Aegyptios. 129.

Semi-

Seminum Seſami vſus ad cibum. 98.
Seminum Coriandri vſus. 132.
Seminum Bon facultas, & vſus. 66.
Semina Abdellaui Melonis in refrigerando cæteris præſtare. 115.
Semina Loti ſeu Nymphææ homines ad venerem impotentes reddere. 105.
Seminum Meliloti facultas, & vſus. 123.
Seriph Meccha Dominus. 52.
Seriph Meccha quæ munera mittat Turcarum Rex. 52.
Seſami plantæ deſcriptio. 88.
Seſami foliorum, ſeminumque facultas. 89.
Seſami ſiue Sempſem icon. 90.
Seſami decocto in quibus morbis utantur. 98.
Seſami uſus apud mulieres. 98.
Seſamo pingueſcere corpora. 98.
Sesban deſcriptio. 81.
Sesban vſus in Aegypto. ibid.
Sesban ſeminum vſus. ibid.
Sesban icon. 82.
Siliquas Tamarindorum Arabes condiunt earumque uſus. 35.
Siliquarum Caſſiæ differentia, & præſtantia. 2.
Siliquas Caſſiæ immaturas non colligi 2.
Siliquas Caſſiæ recentes & paruas Aegyptij condiunt. 2.
Siliquarum cōditarum vtilitas, & vſus. 2.
Siliquas Caſſiæ recentes ad vſum puerorum Aegyptij condiunt. 2.
Siliquas Carub apud Aegyptios eſſe in uſu. 8.
Siliquarum dulcium Carub vocatarum vſus ad medicinam. 4.
Smilacis aſperæ Zacynthinæ deſcriptio. 138.
Smilax aſpera quibus notis Salſa parilla eſſe dignoſcatur. ibid.
Smilacis aſperæ radices Zacynthi craſſas & oblongas ſpectari; contra in Italia. ibid.
Smilax aſpera in ſiccis duriſque locis inuētam cur non repræſentet Salſam parillam. 139.
Smilacis aſperæ duæ radicum differentiæ. ibid.
Smilacem aſperam in Zacyntho prouenientem ab ea quæ in Italia naſcitur eſſe differentem. 140.
Smilacis aſperæ Zacynthinæ icon. 141.
Smilacem aſperam eſſe Salſam parillā. 137.
Smilaces aſperas Italas à Salſa parilla differre. 138.
Solani radicum corticibus ad quæ Aegyptij utantur. 130.
Sophera. 83. icon 84.
Solanum ſomniferum quod prouenit Alexandriæ. 130.
Solani ſomniferi uſus. 131.
Stratiotes ex Dioſcoride. 106.
Stratiotis Dioſcoridis icon. 107.
Stratiotes quibus in locis Aegypti naſcatur. 106.
Stratioten quomodo Aegyptij atque Arabes appellent. 106.
Stratiotes ad ſiſtendam quamcumq; humoris fluxionem multum valet. 106.
Stratiote ad quos morbo Aegyptij utātur. 106.
Stratiotis facultas, & vſus. ibid.
Strabo Balſamum ait in Arabia naſci. 65.
Stramonij uſus. 131.
Styrax in Creta Inſula. 143.
Succo ex prunis Syluestribus Itales pro Acacia uti. 4.
Succus Acaciæ quomodo ab Aegyptijs paretur. 4.
Succi Acaciæ præcipuæ vires. 5.
Succi Acaciæ vſus apud Aegyptios. 6.
Suc. Acaciæ quos morbos ſanet. 5.
Succi fructuum Paliuri Athenæi uſus. 7.

Sues

Suti liere carere qui cibum in vaſis ex Tamariſco paratis cibum aſſumunt. 32.
Suffitus ex ſeminibus urtica ad promouendos menſes. 129.
Sycomori deſcriptio. 20.
Sycomori Gal. meminit. ibid.
Sycomorum eſſe inſitionem Fici ſupra Morum. 21.
Sycomorum cur in arenoſis Aegypti locis Deus produxerit. 21.
Sycomorum apud Matharea nunc viuere, qui olim Chriſtum puerulum texit occultaſſe, Aegyptij dicunt. 21.
Sycomorus fœcundiſſima arbor. 21.
Sycomorus fructus non fert, ni prius verberibus multis laceretur. 21.
Sycomorus quo modo propagetur. 21.
Sycomori ficuum uſus, & utilitas. 22.
Sycomori Icon. 21.
Syruptum ex Dactylis immaturis Aegyptij parant, atq; eius uſus. 27.

T

Talla quid. 130.
Tamarindi arboris deſcriptio. 35.
Tamarindum Arabes vocant Derelſide. ibid.
Tamarindi folia ſolem ſequi. ibid.
Tamarindi arborem ali in deſerto D. Macharij. ibid.
Tamarindi foliorum uſus. ibid.
Tamarindorum ſiliquas condiri ad uſũ viatorum per Africa loca. ibid.
Tamarindorum pulpa uſus. 35.
Tamarindi arboris Icon. 36.
Tamar Dactyli ſicci maturi. 36.
Tamariſcus Italię qui ignotus. 32.
Tamariſcus ſilueſtris ubi proueniat. ibid.
Tamariſcus domeſtica quibus in locis proueniat. ibid.
Tamarici arboris deſcriptio. ibid.
Tamarici fructus, qui. ibid.
Tamarici arboris uſus. ibid.
Tamarici foliorum utilitas. 33.
Tamarici Icon. 34.
Theophraſtum & Dioſcoridem de loco deceptos. 94.
Theriaca huius tẽporis cur ea qua antiquitũs parabatur ſit imperfectior. 61.
Theriacam huius temporis demorſos à ſerpentibus non curare. ibid.
Theriaca huius temporis nemo venenatos curare confidit. ibid.
Thymi Cretenſis deſcriptio. 142.
Thymus ſecundus in Creta inuentus. ibid.
Thymbra. ibid.
Turcas, et Arabes omnes affirmare innumeras Balſami plãtas in Arab. 18.
Turcæ quomodo angurijs vtantur ad cibum. 115.
Tumores duros Seſamum ſanare. 98.
Tuſſietibus cõferre oleũ Gelſiminũ. 8.

V

Venenatis Opobalſamum auxilio eſſe. 56.
Viſci ex fructib⁹ Sebeſtẽ praparatio 29.
Ad quos morbos Aegyptij eo vtantur. 29.
Viſci huius facultas, atque vſus. 29.
Vrtica quæ Alexandrię prouenit. 129.
Vrtica ſeminum vſus. 129.
Vteri duritiem ſanari Bammia. 38.
Vzeg arboris deſcriptio. 40.
Vzeg eſſe Licium Indum. ibid.
Vzeg vel Lycij Indi Icon. 33.

X

Xylobalſami vſus Aegyptijs notè 23.

Z

Zaaf ſunt folia palmarum. 27.
Zatar endi Icon. 95.
deſcriptio & vſus. 103.

PROSPERI ALPINI DE PLANTIS AEGYPTI LIBER

CVR DE PLANTIS IN ÆGYPTI LOCIS prouenientibus ſit agendum. Cap. I.

ALPINVS, GVILANDINVS.

QVINTA nunc agitur dies, ex qua in viridarium nos colloquendi cauſa convenimus, in quo ubi medicinæ ejus, quæ penes Ægyptios habetur, hiſtoriam ad finem perduxerimus, nihil aliud de illorum medicina dicendum nobis ſuperfuiſſe, arbitror. Quare aliis nos ſermonibus hac die in ſolito hujus amœniſſimi viridarii receſſu, ſub harum arborum umbra ſedentes, animum recreabimus. GVILAND. Quid? an non etjam illorum locorum plantæ agnoſcendæ ſuperſunt? de quibus quidem te ſermonem quoque facturum aliàs es pollicitus: cum ipſarum hiſtoria, ob varias in medendo utilitates, ad ſermones hactenus de Ægyptiorum medicina inter nos habitos maximè pertinere videatur? nec enim minus ex his utilitatis, atque voluptatis, quàm ex illis nos eſſe ſuſcepturos ſperamus cum à nullo hactenus illæ rectè obſervatæ, ac traditæ ſint, maximeque quo ad ipſarum veras icones, quas nemo profectò hucuſque rectè & accuratè cognovit. Quod quidem ex Caſſia Ægyptiaca, quam vulgus medicorum, fiſtulam, aut ſolutivam vocat, Paliuro Athenei, quam ii Nap-

ca appellant, ex alcanna Avicennæ ſcilicet liguſtro Aegyptio, Cypro à nonnullis dicto: ex balſamo, Acatia, Lycio, Tamariſco, Faba Ægyptia, Strathiote, atque aliis quamplurimis noſtri temporis plantarum ſtudioſis prorſus ignotis, plane eſt manifeſtum. Itaque Ægyptiarum plantarum ſic ab omnibus deſiderata hiſtoria, non eſt à te nunc ſilentio prætereunda. ALPIN. Poſteaquam te has plantas, quas loca Ægyptia producunt, tantopere ex me audire delectat, cur ego tui obſervantiſſimus, tibi plane morem gerere non debeo? Illas igitur hac die, quoad potero diligentiùs, tibi omnes aperire tentabo, ac præterea quos hæ ad medendum uſus apud eas gentes habeant: GVILAND. Nunquam equidem de plurima tua erga me humanitate, & benevolentia dubitare potui. Quare nihil optatius, ac gratius mihi contingere poterat. Plureſque ideo nunc tibi gratias habeo: tuaque erga me hæc animi promptitudo eſſet nunc multis laudibus efferenda, quod minime faciam, ne ſummam tuā modeſtiam offendam. At hæc nunc omittamus, neque in his hodiernum tempus conteramus. Vbi itaque in viridarii hujus amico receſſu, quo Solis radii pertingere nequeunt, ſub iſtac umbra conſedimus, ut plantarum illarum hiſtoriæ principium facias tempus ſuadet; ac primum ab arborum narratione exordiens, de caſſia fiſtula agito.

De

De caſsia fiſtula, Chaiarxambar vocata. Cap. II.

ALPINVS.

CASSIA fiſtula, quam Ægyptii Chaiarxambar appellant, eſt arbor nuci, trunco, ramis, foliiſque proxima, truncus corticem habet planum, mollem, atque cineritium, qualis omninò in creſcenti nuce ſpectatur. Folia multo plura quàm in nuce, alæ adligata pendent, in aliis folia decem ſpectantur: totque ex qualibet ferè ala pendere obſervantur, utrinque ordinatim quinque poſita; ſunt etjam hujuſce arboris folia nucis foliis duplo longiora, & in extremo aculeata. Flores fert aureos, multos, leucoiis proximos, ſed multo majores, numeroſioresque, florum anagyridis inſtar, alæ adligatos, ac pendentes: alæ ſiquidem omnes innumeris fermè floribus onuſtæ ac graves deorſum vergere cernuntur. ſunt etiam hi valde odorati, præſertimque oriente Sole. Aegyptii diluculo per Caſſiarum loca deambulare ſæpiùs odoris cauſa conſueverunt: quippe aura à caſſiis, eximium ac gratiſſimum odorem ſpirantibus, ad ipſos delata, oblectantur. Apud illos enim florentes arbores aer matutinus perpetuò eximiũ, ac ſuaviorem odorem redolet. Flos quilibet in medium multa capillamenta, tenuiſſima, roſarum floſculis ſimilia habet, quæ patlatim creſcentia, in craſſiores fiſtulas poſtea mutantur. ſpectantur primo ipſa tenuiſſima obliqua, ac obtorta, deincepſque magis perauċta, craſſiora evadunt, ac magis recta, tandemque juſtam magnitudinem adepta, rectiſſima, ut Calami fiunt. Fiſtulæ majores cannæ craſsioris magnitudine ſpectantur, atque duorum ferè cubitorum longitudine. Arbor florere incipit menſe Iunio, floret toto etjam

menſe Iulio Alexandriæ & Cayri. Peluſii verò nunc Damiatæ, caſsias menſe etjam Septembri florere vidi. Cannæ vel fiſtulæ toto anni ſpacio maturantur, totoque anno ſemper hæ in arbore manent, quas Aegyptii Iunio tantum menſe Cayri colligunt, quo tempore multæ, parvæ, recenter ex primis floribus productæ virides ſpectantur, phaeſeolorum ſiliquis valde ſimiles: quæ paulo poſt creſcentes, paulatim viridem colorem in nigrum commutant. Has recentes & parvas, virides aqua in primis ebullitas ſaccharo illi condiunt. Quarum ſic conditarum ingens copia in varias regiones aſportatur. Quæ Peluſii in arboribus leguntur, corticem habent craſsiorem, & parum intus ſubſtantiæ obtinent. Cayrinæ verò, & Alexandrinæ cortice conſtant tenuiori, multaque ſubſtantia intus plenæ, ex quo hæ cæteris omnibus bonitate præferuntur. Quæ, ut aliàs quoque dictum eſt, duplicis ſunt differentiæ: etenim aliquæ aliæ ſubrubræ, quas Abes vocant, à colore illiuſce gentis, cernuntur: quæ ſunt omnium optimæ, & aliæ nigræ. Quod de caſsiis aliqui dixere, optimas cannas manibus concuſſas ſonum non edere, ibi planè falſum obſervatur, quandò omnes recentes motæ ſonum edant, atque etjam in arboribus cannas à ventis motas, ſeminibus intus motis, multum ſonum edere quotidie, propè eas habitantes, audiunt. Quod etjam dulces ſiliquæ faciunt. quæ verò ex caſsiis non ſonant, ab Ægyptiis vituperantur, opinantibus id ob aqueam humiditatem intus collectam, vitiata pulpa accidere. Neque immaturæ colliguntur, ut aliqui referunt. Emuntur verò ſæpeſæpiùs ab advenis mercatoribus ſenio confectæ, cum ingens copia ſæpè in ædibus ad eam rem paratis, annos ad uſque quadraginta adſervetur. Collectas enim ex arbore continuo in opportuna

loca ſic ii claudunt, ut nullus aer ingrediatur, cum ex minimo aeris contactu caſsiæ corrumpantur. Hincq; ſæpiſsimè ad nos vetuſtate vitiatæ ac etjam acidæ mitti ſolent. quam ob rem rogatos eſſe velim omnes pharmacopolas, ac medicos, ne poſt hac ſe decipi ſinant, & ſemper ex illis ſeligant recentes, quarum ſubſtantia ſubdulcis eſt, antiquaſque acidum, ponticumque ſaporem ſapientes effugiant. Aegyptii caſsiis non utuntur recentibus, ſed ſaltem poſt quartum menſem: quandoquidem juniores, recentioreſque inutiles neque à noxa immunes obſervantur. Vtuntur vero, atque noſtri quoque faciunt, fiſtularum pulpa vel in bolis, vel in potione, parata. Eſt hæc pulpa quo ad calorem temperata, atque humida ſupra primum gradum, bilemque, ac etjam pituitam à ſtomacho, atque venis meſenterii educit, &. ſanguinem calidiorem contemperat, atque puriorem reddit. Abisſina vocata cœteris in urbe Cayri præfertur ad morbos birioſos, ac melancholicos, præcipuæque in affectibus pectoris, à diſtillatione acutorum humorum concitatis, quibus mire ſubvenit. Pulpa hac cum ſaccharo candido, & liquiritia pro ſecreto uti ſolent ad renum, veſicæque vitia: renum enim extinguit immodicum calorem, humoreſque ab his partibus abſtergit, atque per urinam expellit: proinde ipſius frequenti uſu homines ſe à calculis præcavent. Ea etjam utuntur ad tuſſim antiquam, diſpnęam, aſthma, & orthopnæam cum agarico. pro calidis articulorum doloribus, maximeque in podagra, dolentibus partibus, emplaſtri modo ipſam adhibent, nec non ad calidas inflammationes eodem modo ejus uſum ſequuntur. Siliquas verò caſſiarum, proinde ac phaſeoli parvas virides in aqua prius parum ebullitas, & mox in umbra ab humiditate ſiccatas, ſaccharo, vel melle condiunt,

atque

atque ad uſum ſervant puerorum delicatarumque mulierũ; exhibent verò ad ſummum eas uſque ad uncias quatuor, & ad unciam in pueris. Hiſque utuntur ad eoſdem nuper dictos affectus. GVILAND. Placuit mihi hæc caſſiarum hiſtoria, ſed cupio ut tu mihi & caſſiæ, & aliarum, quas obſervaſti, plantarum figuram oſtendas, quando te probe omnes delineaſse, ac pinxiſſe certò ſciam, quod nemo antea recte id nobis præſtiterit. Quamobrem prius viſa caſſiæ arboris icone, alias plantas narrare mihi pergito.

CASSIA FISTVLA, CHAIARXAMBAR.

De

De ſiliquis dulcibus, carub, ab Ægyptiis vocatis. Cap. III.

ALPINVS.

CASSIÆ proxima eſt arbor carub, vel carnub ab Aegyptiis dicta, quæ cum in Aegypto naſcatur, dicenda quoque à me erat. Arbor eſt nobis notiſsima, cum harum arborum in multis etjam Italiæ locis multa ſit copia, quales ſunt, quæ in Neapolitano agro, & Apulia cernuntur: in iis locis etenim copioſiſſimi aluntur. Ex hac arbore Aegyptii ſiliquarum tantum uſum cognoſcunt; Mel quidem ex ipſis extrahunt dulciſsimum, quo Arabes ſacchari loco, caſſias ſolutivas recentes ac parvas, zinzibere, mirabolanos, Tamarindos, atque alios multos fructus condiunt. Hujus quoque mellis uſus eſt frequentiſsimus vice veri mellis ad Clyſteres, & aliqui etiam per os ſumendum concedunt ad ſubducendum alvum: ipſo etenim alvus non minus quàm pulpa caſſiæ ibi ad excretionem movetur. Vtuntur etjam in renum inflammationibus eo, intus extraque appoſito. Ad tuſſientes, aſthmaticos ipſum non ſecus, quàm caſſiam exhibent, valdeque ipſos juvat, non minus decoctum ex ſiliquis paratum eadem hæc præſtat. At modo de ſpina Aegyptia, acatia vocata, multis hactenus ignota loquamur. GVILAND. Nihil mihi carius eſſe nunc poterit, quàm de hac planta dicentem audire, quem planè in illis locis ejus veritatem cognoviſſe ſcio.

SILIQVA DVLCIS CARVB, & carnub vocata.

De Acacia Cap. IIII.

ALPINVS.

ACACIA, quam Sant Aegyptii appellant, in Aegypti locis à mare remotis naſcitur: hujuſque arbores copioſiſsimæ in mõtibus Synai, penes rubrum mare poſitis pro-

ueniunt. Creſcuntque ad mori magnitudinem, ramoſque ſurſum latiùs expandentes; quod etjam Dioſcorides admonuit, dicens: arborem non in rectum ſe attollere. Caudex quanta eſt pruni magnitudo cernitur corticemque habet nigrum, aſperum, multis acutiſſimis ſpinis munitum. Arbores, quæ in prædictis montibus ſpectantur, ſpinis albis horridiſſimæ exiſtunt, aſperrimoque Cortice truncus cernitur: Folia oblonga, parva minutiſſimè inciſa habet, tanaceti proxima. & Flores parvos, pallidos ſubflavos, atque etjam albos rotundos, parvos lanæ floccos imitantes, platani fructibus forma planè ſimiles, his tamen longe minores, & nihil aliud flos hujuſce arboris videtur, quàm mollis lanugo parvum rotundumque globulum efformans, non ingrati eſt odoris. Quæ Cayri aluntur, flores habent flauos vel pallidos, & quæ ſunt in montibus Arabiæ, albos. Ex floribus ſiliquæ lupinorum æmulæ proferuntur, ipſis veruntamen minores, inprimis virides, & mox nigræ apparent; quæ ſemina dulcium ſiliquarum ſeminibus ſunt ſimilia, & in ſiliquarum folliculis ſunt concluſa. folia, flores, ac fructus guſtum aſperitate multa ac ſtipticitate feriunt. Ex immaturis ſiliquis, viridibus ſuccum exprimunt, quem coquunt, ut indurent. Nonnulli etjã ex foliis, floribus imperfectis ſuccum parant, ſed eo eſt hic bonitate inferior. Cayri Coriarii ad denigrandas pelles multam copiam illiuſce ſucci abſumunt. Hujus arboris mas atque fœmina reperitur, Mas quidem ſpinis eſt horridus, fructus non edit. Fœmina ſpinis paucioribus, mollioribuſque referta eſt, eaque intra ramos non habet, ſed tantùm extra. Quæ arbor eſt fœcundiſsima, florereque orientibus Pleiadibus, Novembri ſcilicet Menſe incipit, & rurſum iiſdem occidentibus: ſcilicet menſe Martio, biſque in anno

fructus

fructus fert, atque maturat. Sine dubio hanc arborem eſſe veram antiquorum Acaciam, vel ſpinam Aegyptiam, ex notis affirmandum eſt: præcipueque quia nulla alia arbor ſpinoſa in Aegypto reperitur, quæ magis notis acaciæ tributis reſpondeat, atque multo magis quod illi Kachiam quoque nominant. GVILAND. Hinc ego multos non poſſum non vehementer admirari, qui neſciant acaciæ verum ſuccum huc ex Aegypto quotidie comportari. Nunc enim pauci pharmacopolæ exiſtunt Patavii, ac Venetiis, qui eum ſuccum ignorent, quem Orientalem acatiam appellant, ad illiuſce ſucci, quem multi pro acatia ſubſtituunt, differentiam, qui ex ſylveſtribus prunis à quibuſdam paratur. Neque minus etjam miror nonnullos, quod hanc plantam non à Clariſsimorum Venetorum conſulum medicis, vel pharmacopolis in Ægypto multos annos verſatis acceperint potiùs, quã ex Græcia, quam acatiæ feracem fuiſſe nemo antiquorum dixit, veluti multi, quòd in Aegypto hæc planta vivat, ſpinam Aegyptiam ipſam nominarunt. Huiuſmodi itaque plantæ genus non ex Græcia ut Andreas Mattheolus Bizantio ſe habuiſſe ait, in quo tamen non parùm deceptus fuit, ſed ab Aegypto foret petendum, in qua omnes ſcriptores acatiam copioſiſsimè provenire affirmarunt. Tibique acatiæ illam imaginem, quam Mattheolus pinxit, planè falſam eſſe notiſſimum ex dictis puto. ALPIN. Aliud de acatia erit animadvertendum, quippè multos ſic etjam erraſſe, ut putarint gũmam, quam arborem hanc ferre multi meminerunt, apud nos utique non reperiri, neque ex Aegypto veram comportari, quod ipſam forma vermiculari conſtare Dioſcorides prodiderit. Gummamque hanc, quam falſo Arabicam appellant, aiunt, eſſe ſimilem potiùs aliarum arborum, quippè

ceraſorum, prunorum, perſicorum, pomorum, pyrorumque gummis. Quare veram Arabicam, vel Aegyptiam, quæ in Caudice acatiæ arboris, ut ſcriptores herbarum prodiderũt, gignitur, nequaquam reperiri. GVILAND. Quid tu eâ de re ſentis? ego vero horum eſſe nugas puto ALPIN. Hoc certè ſcio, me ſæpiſsime hiſce manibus Cayri in Viridariis multis acatiæ arboribus refertis, ex ipſorum truncis multam collegiſſe: ac præſertim in Viridario ptopè ędem Veneti conſulis poſito, in quo ſunt multæ arbores acatiæ; ex quibus Gumma manat, pace Dioſcoridis dixerim, non tota, ſed pauciſſima, quæ vermiculari forma ſpectetur, neque tota alba, ac clara. Vno etenim colore, ac una figura neutiqua omnes acatiæ arboris gummę ſpectantur, talemque formam, vel figuram accipit gumma, qualem motus ſucci è cortice manantis fit, nam, interim ubi ad modum eſt craſſus, non multum deorſum movetur, ſed ſtatim ferè excretus coaleſcit, granoſaque gumma tunc fit, tenuiore vero ſucco exeunte, multumque fluxili, aliquando oblongam gummam reddit, atque uno verbo dico, me vidiſſe gummas acatiarum, figura atque colore pleraſque ceraſarum prunorum ve gummis haud diſsimiles. Præterea ſcies quoque, totam gummarum quantitatem, quæ ad nos ex Aegypto convehitur, eſſe acatiæ arborum: quandò nulla ibi arbor ſit, hac excepta, quæ gummas educat. Aegyptus ſiquidem ac Arabia, prunis, ceraſis, pomis, atque aliis gummoſis arboribus omninò caret. ex quo non ex alia, quàm ex acatia gummas Arabes ac Aegyptii colligunt. GVILAND. vera loqueris, ſed dic quã ſo etjam ejus medicos uſus, quos tu apud eam gentem probè obſervaſti? ALPIN. Aegyptii acatiæ arboris utuntur ſucco ex ſiliquis immaturis expreſſo, vel etjam ex

floribus, foliis, vel ex fructibus etjam. Succi hujus uſus apud eos frequentiſſimus eſt ad oculos roborandos, atque ab inflammationibus, quæ ibi ſunt frequentiſſimæ; tuendos: ad oris, auriumque omnia ulcera, nec non ad labiorum fiſſuras, ad dentes collabentes roborandos, atque firmandos, ſucco in pulverem redacto, poſtablutionem ex decocto ejuſdem ſucci, vel foliorum, vel florum, parato, factam; utūtur ſupra gingivas aſperſo; ac eo dentibus confricatis. Sanguinem ſpuentibus dragmam ſingulo mane aliquo liquore diſſolutam, potandam offerunt, miraſque ad quamcumque ſanguinis fluxionem firmandam ſemper vires habuiſſe apud eos cognitum eſt. Ego ſæpiſſimè hoc ſolo auxilio multas mulieres ab immodico uteri Profluvio penè mortuas revixiſſe, atque ſanatas fuiſſe certo ſcio. In jis quidem, quæ has immodicas patiuntur vacuationes, clyſteribus ex acatiæ foliorum florumque decocto paratis, in uterum injectis utūtur. atque etjam ſucco pulverixato, prædicto cum decocto diſſoluto, atque immiſſo. In alvi fluxionibus eodem modo tum clyſteres frequentant, tum per os ſuccum fæliciter exhibent. Ad annum, uterumque foras procidentem ſucco diſſoluto cum foliorum, florumque decocto, nihil habent præſtantius, ac frequentius quo utantur. Ad eos, qui ex quacumque cauſa articulos debiles habent, fomentum, ex iiſdem omnibus paratum pro præſentaneo auxilio habent. neque imerito. cum acatia prævalidiſſima adſtringendi vi prædita ſit. Omnes ejus fomento utuntur ad defendendos articulos ab humorum decurſu: atque non minus in iiſdem tumefactis; atque inflammatis, præſertim in principio dum humores adhuc in curſu exiſtunt. Hincque uſus ad podagricos dolores frequentiſſimus eſt, maximamque vim habet

aca-

acatia, ut à podagricis incurſibus homines præſervet. Non deſunt, qui ad ea mala non modo foris fomenti, vel balnei modo acatia utuntur, verùm etjam ſucci modicum per os ſumere ante fluxionis tempus per aliquot dies conſueſcunt, ut ipſæ internæ viæ anguſtiores factæ minùs curſui humorũ pareant. Aliqui, etjam ex ſucco acatiæ, atque aceto linimentum parant, ad liniendos articulos debilitatos, quo ſanè mirifice eos roborant, ac firmant. Multos novi recenter à podagra tentatos, uſu aſſiduo acatiæ planè convaluiſſe, qui ſinguiis diebus per horam ad minus, pedes in decoctum acatiæ calidum detinebant, eoque fomentabantur, pedeſque abſterſos linimento ex ſucco acatiæ opobalſamo, acetoque parato etjam inungebant. Ad pudendorum, aliarumque debilium partium ulcera difficilia, ſucci aqua pluries loti pulverizati uſus eſt illis familiariſſimus, decocto etjam utuntur, ad exſiccandas puſtulas omnes, præſertimque Gallicas, ſed decoctum parant etjam cum modico ligni Guajaci. In pueris etjam ad achores in capite orientes, & decocto, & pulvere utuntur. hicque acatiæ eſt uſus apud eam gentem nunc frequẽtatus.

ACATIA, SANT, ET AKAKIA.

De Paliuro Athenæi, Nabca appellato Cap. V.

ALPINVS.

ARBOR in Aegipto, quam illi Nabca dicunt, loti magnitudine ſpectatur, inſtar acatiæ ſpinoſa, folia ferens jujubæ proxima, veruntamen latiora, & flores jujubæ floribus quoque planè ſimiles, albos ac parvos, à quibus erũpunt pomula rotunda, odorata, dulcia, guſtui que valdè ſuavia, ceraſorum majorum Maroſticenſium appellatorum æmula, quæ apud primates Aegyptios, ac Turcas ſunt in magno pretio. Arbor bis in anno, ſcilicet vere, ac autumno flores, fructuſque maturat, fæcundiſsimaque exiſtit, veruntamen veae fructus non perfecte maturant, nec ut in Autumno perficiuntur, plerique enim ipſorum prius putreſcunt, quàm matureſcant. Autumno perfectiſsima ac optima evadunt. GVILAND. Sine dubio hanc arborem eſſe paliurum & connorum olim ab Alexandrinis appellatum, Athenæi ſcriptis conſtat. De qua arbore ſic in lib. 14. ſcripſit: Meminit de jis Agathocles Cyzicenus his verbis libro
» hiſtoriarum patriæ tertio: Cum in ſepulchrum fulmẽ irruiſ-
» ſet, arbor ex tumulto pullulavit, quam illi connorum nomi-
» nant. Eſt autem planta ulmi piceæque magnitudine, nihil
» que minor. Truncos habet frequentes, & oblongos, ſpinaſ-
» que paulum prominentes: Folium eſt tenerum ac viride,
» phyæque ſimillimum. Fructum bis quotannis producit, ve-
» re ſcilicet, ac Autumno, qui dulcis eſt omninò, & olivæ,
» oleaſtrique fructui ſimilis. Carnem oſque illi ſimile habet:
» at differt, ſucci voluptate, cujus fructus etiam viridis come-
» ditur. APIN. Sine dubio puto prædictam arborem eſſe

 can-

cannorum, ſive paliurum eandem, quam Athenæus prodi- ”
dit. etſi fructus oſque non videatur omnino ſimilis Nabca
fructui, ac oſsi, quando ii ſimiles pomis ſint, oſſaque rotun-
da, & non oblonga, qualia in olivis cernuntur exiſtant.
Nuſquam tamen in Aegypto ex ſiccatis illis fructibus farinā
fieri apud eos animadverti. Sed precipuus uſus ipſorum eſt
recentium, ac viridium pro cibo. eis ſiquidem omnibus, at-
que noſtris, ceraſa mandere, conſuetudo eſt. Sed nunc ad
ejus uſū in medicina explicandū transeamus. GVILAND.
Fructuum uſum eſſe videtur Arabibuſque notiſsimus, de
quo Serapio ſic ſcripſit: Sadar duæ ſunt ſpecies una eſt Af-
fri, & alia eſt Adhal: ſed Affri non non habet ſpinas acutas: ”
& folia ambarum ſpetierum ſunt lata, & rotūda: & Nabuch ”
ex Adhal ſunt parvi: & meliores ex eis ſunt illi, qui ſunt ex ea ”
regione, & offerūtur Regibus: & sūt dulciores omnibus aliis: ”
& melioris odoris, & aromatizant os comedentis, & indu- ”
menta, ſicut alia aromata. Horū fructuum facultas eſt frigi- ”
da & ſicca in primo gradu, perfectè maturi aliqualem habēt ”
humiditatē, ſunt omnes adſtringētes ante maturationē, quo- ”
rum uſus frequens eſt ad ſtomachi alvique relaxationem fir-
mandam: ad quæ mala ſuccum etjam ex ipſis immaturis ex-
preſſum, familiariter tùm per os ſumptum, tùm Clyſteribus
injectum ſequūtur. utuntur etjam iiſdem fructibus ſiccatis,
atque in aqua infuſis. aqua enim infuſionis ipſorum utun-
tur, ut dictum eſt, ad relaxationum inteſtinorum, atque et-
jam ad ulcera inteſtinorum. Sed maturorum ſiccatorum
decoctum, vel infuſio familiariſsima eſt ad omnes peſtiferas
febres: ajunt enim hos fructus miram adverſus venenoſas
qualitates, & putredinem efficacjam habere, corque ſtre-
nuè roborare. Succus perfectè maturorum optimus eſt ad

purgandam bilem à ſtomacho, atque à primis ductibus venarum. In omnibus putridis febribus infuſione ex ipſis parata libenter ad ſedandum calorem utuntur. Eſui ſummè jucundi exiſtunt hi fructus, præcipueque maturi, tamen parùm nutriunt, facileque, ut ceraſa, in ſtomacho corrumpuntur, ſi immoderatè ipſorum eſui indulgeatur, ſtomachuſque offenditur. GVILAND. Non deſunt multi, qui (neque immeritò) inter jujubas hanc arborem recenſent, quo factum eſt, ut mirum non ſit, aliquos etjam viros doctiſſimos jujubam paliurum eſſe voluiſſe. Sed arboris hujus nunc detegas figuram.

NAB-

NABCA PALIVRVS ATHENEI CREDITA.

De Sycomoro Gjumez vocata. *Cap. VI.*

ALPINVS.

ARBOR vaſtiſſima ab Aegyptiis Gjumez vocata, in Aegypto provenit, quam noſtri Sycomorum, ac ficum Aegyptiam appellant. Hanc proceram arborem in arenoſis, ſterilibuſque Aegypti locis Natura ſagaciſsima produxit, ſub qua poſſent homines ab injuria radiorum ardentium Solis aliquandò ſe tueri. Maxima ſiquidem arbor eſt ramoſque ſic latiſſimè ſpargit, ut magnam umbram viatoribus præbeat, quæ in hujuſmodi calidis locis, arenoſis, ac ferè Solis calore inflammatis, libenter expeti ab omnibus ſoleat. GVILAND. in lib. 2. de alim. facul. Galenus ſcripſit ſe Alexandriæ Sycomorum vidiſſe parvæ ficui ſimilem: quamobrem creſcentis adhùc, juveniſque Sycomori, & non adulti magnitudinem ſpectaſſe arbitror: quòd tam grandem arborem, omnibus communem, ipſe non animadverterit. « Dioſcorides meliùs ipſam deſcribens, dixit. Sycomorum ali- « qui etjam ſicaminam, ideſt morum vocant, cujus fructus Sy- « comorum, propter inefficacem guſtum appellant. Arbor « eſt magna, fico ſimilis; frondoſa, multo lacte abundans, fo- » « liis mori, pomum ter aut quater anno fert, non ramis, ut fi- » « cus, ſed caudice ipſo caprifico non diſſimile, dulcius groſſis, » « ſine granis interioribus: quod non matureſcit, niſi ungue » « aut ferro ſculpatur. ALPIN. Hæc deſcriptio veram utique » Sycomori figuram exprimit, ſed ubi ait, foliis mori addere m craſſioribus, candidioribus, atque aſperioribus, quod hæc folia non niſi magnitudine ac forma, à ficus foliis differant.

GVI-

GVILAND. Vnde Aegyptii dicunt tantam hanc arborẽ habere cum fico & moro ſimilitudinem, in qua utriuſque figura ſpectatur? ALPIN. Inſitionem fici ſupra morum plures illorum affirmant, veluti Muſam inſitam quoque fuiſſe cannæ ſaccharum ferentis ſupra radicem colocaſſiæ aliquibus eſt ſuaſum: quod tamen nondum experientia verum eſſe didici. Sine dubio in hac arbore, truncus, rami, cortexque ipſorum, fructus, lac, foliorum aſperitas, colorque fici apparet; & foliorum figura, magnitudo moro reſpondet. Fructuſque tardè, neque perfectè matureſcere, atq; ſaporem aqueum & jucundum habere: hinc aiunt mori frigiditatem impedire, quominus fructus perfectam maturationem conſequantur. Hæc arbor, ut multi etjam meminerunt, ſic eſt fœcunda, ut nunquam multis fructibus careat, qui caudici adnaſcuntur, minimeque ramis, neque fructum hæc arbor producit, niſi prius multis verberibus ſæpè laceretur, ſic ut caudicis quoque cortex vulneretur, ex quibus vulneribus lac continuò exit, undè ramus parvus, ficus ferens interim ternos, interim quinos, interim ſeptenos, & plures etjam. Hæc arbor ex ſeminibus non naſcitur, cum ficus ſeminibus careant, ſed ramis inſertis propagatur, eſtque ex iis, quæ citò creſcunt, diutiſſimeque, quod mirum videtur, vivunt. Quæpiam Sycomorus in Mattherea viſitur, quæ ſic ab habitatoribus credita eſt antiqua, ut omnes pro certo habeant in illius trunci cavitate quadam olim Verginem beatiſſimam, iram Herodis Hieroſolima fugientem, illùc ſe recepiſſe, & Chriſtum puerulum Servatorem noſtrum per multos dies occultaſſe: ex quo ea arbor apud multos in multa eſt veneratione, maximèque ejus trunci meatus, qui Chriſtum occultavit, quem ipſi Dei magni Spiritum fuiſſe faten-

BIBLIOTECA NAZ. ...

tur.

tur. Fabuloſum eſt quod dicit Matthæolus, truncos ramoſq; hujuſce arboris nunquam ſiccari, ni prius in aqua projiciantur, & morentur aliquantulum. Vſus ficuum in cibo eſt ſtomacho nocuus, ipſumque laxat, labefactat atque ſubvertit. Eos verò ficus utiliter comedunt, qui vel itinere, vel Sole incaluerint, refrigerationeque opus habent, & humectatione: fructus ſiquidem hi frigidi temperatè exiſtunt, multumque humidi. alvum facilè lubricant, atque relaxant. tumores omnes calidos, atque duros ficubus emplaſtri modo uſi ſanát. Pauci ſunt, qui ſuccum, ut meminit Dioſcorid. ex trunco vulnerato colligant: affirmant tamen præſentaneum eſſe auxilium ad emolliendos ſcirrhoſos tumores, atq; ad peſtem non ignobilem uſum habere.

SY-

SYCOMORVS GIVMEZ APPELLATA.

De

De Palma Dachel. *Cap. VII.*

ALPINVS.

PALMA notiſſima eſt arbor non modo Aegyptiis, Arabibus, Syris, aliiſque orientalibus populis, ſed Italiæ quoque multis populis, de qua ob id paucis mihi agendum puto. Arbor eſt ſimplici caudice in rectum ſe attolens, viginti paſſuum & amplius altitudine. Folia enſibus ſimilia habet, deorsùm cannarum modo decidentia, Vere floret. Ramus enim quodam involucro oblongo, veſicæ modo, ad ver uſque clauſo, & tunc aperto præditus, flores emittit parvos, albos, odoratos racematim deorsùm ab involucro reſidentes, ac pendentes. Martio ſiquidem menſe involucra illa ſuis alis adligata aperiuntur, è quibus globus filorum inſitorum proſilit, floreſque his filis, vel capillamentis appenſi cernuntur, a quibus dactili parvi virides, uvarum racemos imitantes producuntur, qui Autumno maturantur. Varii hi fructus inter ſe obſervantur magnitudine, figura & colore. Alii etenim oblongi, magni, craſſi, perindè ac pruna alba (quæ Iulio menſe in agro Baſſanenſi maturantur) ſpectantur. Alii ſunt parvi, longi, glandibus quercuum ſimiles, alii rotundi, craſſi. Alii virides, alii albi, alii flavi, aliiq; rubri, immaturi omnes ſapore aſpero ſtypticóque feriunt, maturi dulciſsimi. qui vero propè ſunt, ut perfectè maturentur, guſtum Caſtanearum, dulciorem, ſuavioremque repreſentant. Hæc arbor alternis tantum annis copioſiores fructus edit, neque (quod dictu valde mirabile videtur) fœminæ concipiunt, ac fructificant, ni in ramis maris fœminæ

ra.nos

ramos aliquis permiſcuerit, ac ſe quaſi oſculari permiſerit. Plerique fœminas ut fœcundent, non ramos, ſed pulverem intra maris involucrum inventam ſupra fœminarum ramos, atque cor ſpargunt, vel alii flores maris pulveris loco ſpargere ſolent. ni enim Aegyptii hoc fecerint, ſine dubio fœminæ vel nullos fructus ferent, vel quos ferent, non retinebunt, neque hi matureſcent. GVILAND. Haud credendam iſtam palmarum conceptionem, quæ fit arte à te narrata, arguere videntur innumeri dactili, qui in Arabiæ deſertis feruntur; in quibus ſyveſtrium palmarum ſylvæ reperiuntur, quæ ſine hominum cultu optimos fructus ac copioſos producunt, retinent, ac maturant, ex quo judico fœminas ad fœcunditatem moveri non ramis, vel pulveribus, aut floribus marium, ut Plinius, atque alii quoque meminerunt, ſed magis non ſecus quàm alię arbores radicum marium, atque fœminarum contactu facere ſolent, ſe ad fœcunditatem parare. ALPIN. Arabes palmarum cultus periti reſpondebunt, palmarum fœcunditatem in Arabiæ deſertis, licet arte non fiat (quando in his locis hæ arbores, ut dictum eſt, ſine ulla cultura fructus producant) adjuvare ventos, marium è ramis pulveres, floreſque ad ramos fœminarum aſportantes. Radicum utriuſque ſexus palmarum mutuam conjunctionem eſſe conceptionis cauſam, dicendum non puto, quando ſic brevioribus radicibus palmæ omnes donatæ ſint, ut etſi ferè ſimul cohæreant, nullus tamen radicum contactus inter eas eſſe poſſit, mirabileque dictu, palmarum altiſsimos vaſtiſsimoſque caudices ſeu truncos poſſe ſic brevibus, tenuioribus, paucioribuſque radicibus in aerem ſubſiſtere, neque ſua multa gravitate, ventiſque etjam vehementibus ſæpe ipſos quatientibus humi concidere. Accedit, quod caudicis po-

ſtrema pars humi proxima, pondus totius arboris ſuſtinens multo gracilior, atque debilior reliquo caudice exiſtit. Hinc plures Aegyptiorum hoc miraculo ducti dixere, palmas non terra radicibus attracta, ſed aere ex ſublimiori arboris parte ali, ac vivere. quod hac etjam conjectura ſibi ipſis perſuadent. Quia ſi palmæ ſublimior pars, quam cor ipſi vocant, excidatur, univerſam plantam ilicò areſcere obſervarunt: quod non accidit inferiori radicum conciſa parte. Non eſt alia ulla arbor palma humano generi utilior, ſiquidem ex truncis domorum trabes faciunt, ex ramis, parietes, multaq; alia lignea vaſa ad uſum, quæ Cuffaz nominant. ex foliis flabella & ſportas, è caudicis cortice funes pro navibus. fructuũ verò utilitas ſatis omnibus nota eſt. Sed quem ipſi ad medendum uſum habeant, nunc quoque dicam. Ex fructibus tria ſunt præcipuè, quibus ſanitatis gratia utuntur, quippè ſpartum, pulvis ſparto, vel involucro contenta, atque dactili. Sparti igitur membrana tùm pulvis facta utuntur, tùm ex ea parato decocto. Pulvis maximum uſum habet per os ſumpta ad Diarrhæam, lienteriam atq; dyſenteriam, non minuſq; ad omnes alias vel ſanguinis, vel alterius humoris innaturales vacuationes firmandas: præcipuè verò ad hepaticum fluxum, hemorrohidum, atque uteri cruentam vacuationem, atque ad ſputum ſanguinis Hoc pulvere quoque utuntur ad firmanda ulcera depaſcentia, ad uvæ relaxationem, ac ad dentium commotionem. Decocto ad omnia prædicta quoque utuntur, ſed ſæpè cum eo miſto prædicto pulvere. articulos debiles aptoſque fluxionibus mirum in modum ipſum juvat, eos firmando & roborando. Pulvere vero albo in involucro veris tempore inventa, quandò ſcilicet palmæ florere incipiunt, utuntur familiariſſimè, ad faucium

rau-

raucedinem,tuſſim,& ophthalmias cum ſaccharo miſto,eſtque ipſe dulcis ſubadſtringens, mulieres eum habent familiariſſimum, ad firmandos menſes retinendumque fœtum. Eundem utique uſum habent dactili immaturi tùm in cibum uſitati, tùm ipſorum decoctum, ad ſputum ſanguinis,& quamcumque ſanguinis vacuationem cohibendam: & ad lienterias, diarrhæas, & dyſenterias: ad vomitum ſanguinis, hæmorrhoidas exiccandas,atque ad ulcera vulneraque ſimplicia perſananda. in frequentiſſimo uſu ad nuper dictos affectus habent ſyrupum ex dactilis immaturis confectum. iiſdem dactilis utuntur probè maturis, qui tunc admodùm dulces exiſtunt, cum obſcura adſtrictione. idcircò eos frequentant ad faucium raucitatem, tuſſim, diſpnæam, pleuritim, ac peripneumoniam. non minuſq; ipſorum decoctum frequentatur ad adjuvandas variolarum in pueris excretiones. Vocant arborem Dachel, & ramum cui appenſi ſunt dactyli Samarrhich, dactylorumque involucrum, dux, ac dactylum recenter enixum prorſus immaturum talla, & grandiorem facum nin, & ramich perfectionem ſive penè maturum, Maturumque bellan. Siccos maturos tamar, & qui ferè putridi ſunt rotob, foliaque arboris Zaaf.

PALMA DACHEL.

De

De Sebeſten. Cap. VIII.

ALPINVS.

SEBESTEN arboris in Aegypto naſcentis duplex genus reperitur, alterum ſylveſtre pruno ſimile, atque domeſticum, alterum foliis latioribus, craſſioribus a ſelveſtri differens. Vtraque arbor flores fert albos, parvos, gcranii proximos, à quibus fructus creſcunt parvis prunis rotundiſq; ſimiles. quorum nuclei tricoſtati cernuntur. Illa arbor fert fructus minores, tardè matureſcentes, imperfectiores, iis, quos domeſtica Sebeſten profert, qui ſunt majores, melioreſque. toto autem anno in arbore fructus cernuntur. Vere florent, Autumnoque fructus maturant. ex pulpa ipſorum optimum viſcum conficiunt, quippe Sebeſten maturos contundentes, atque lavantes. Sunt aliqui, qui maſticando, pulpam ab oſſe lingua exſpuentes, viſcum parant; quantitatem horum fructum in vaſe collectam, parum quoad aquea humiditas abſumatur, bullientes. Viſco utuntur omnes emplaſtri modo ad omnes ſcirrhoſos tumores. ipſe quidem calidus eſt in primo gradu, atque humidus in ſecundo, vimque habet attractoriam attenuatoriam, & reſolventem; reſolvit omnes tumores, & emollit omnem duritiem. Aliqui ad tuſſim ex eo paratos bolos cum ſaccharo candido, & radicis liquiritiæ pulvere multis diebus ſumunt. Fructuum uſus familiariſſimus eſt ad tuſſim, diſpnæam, orthopnæam, pleuritim, peripneumoniam; & ad vocis raucedinem, parato ex ipſis decocto, quo etjam ad multas febres uti conſueſcunt, præſertim pectore aliquam noxam patiente. Sed nunc de Tamariſco loquamur.

SEBESTEN DOMESTICA.

SE-

SEBESTEN SYLVESTRIS.

De Tamariſco, atle vocata. *Cap. IX.*

ALPINVS.

TAMARICI, quem miricam & Tamaricem Dioſcorides nuncupat, ſylveſtris genus, Italiæ eſt notiſſimum naſciturque propè fluminum ripas, aridaque & ſaxoſa vel arenoſa loca, potiuſque apud ſtagnantes aquas, ut docuit Dioſcorides. de hoc non loquimur, quandò ipſo Aegyptus plane careat. Alterum vero tamarici domeſticum genus in Aegypto ſpectatur, proceritate figuraque admodùm à ſylveſtri diverſum, quòd ad magnæ olivæ magnitudinem creſcat. audioque etjam ſupra Aegyptum in loco ſahit ab iis populis vocato, creſcere ad magnæ quercus magnitudinem, cujus ex lignis çarbones faciunt, quibus tota Aegyptus, & Arabia utitur. ex eoque ligno multa vaſa conficiunt, ad multorum ægrotantium uſum. Folia fert ſylveſtris tamarici foliis proxima, tamen longiora, & graciliora, apparentque multa capillamenta viridia, qualia in aliquibus equiſetis viſuntur, ramo appenſa, ſemper virentia, fructus fert paucos, raros, virides, nucum magnitudine, duros, lignoſos, ſine nucleo, & videntur ejuſdem ſubſtantiæ eſſe cum gallis: omnes verò figura inter ſe differunt, quamquam in omnibus aſpera & inequalis obſervetur, quando alii longi, alii breves, alii rotundi, alii lati, alii craſſi, aliique graciles exiſtant. Vſus Tamarici tùm in Aegypto, tùm magis ſupra Aegyptum, ubi horum arborum copioſus eſt proventus, eſt ad ignem major, quando nulla ferè alia ligna ad comburendum habeant. Folia hujuſce arboris uſum habent ad lienem induratam, obſtructam, & refrigeratam. Vaſaque ex ligno, ut dictum eſt, conficiuntur,

tur, quo lienoſi uti conſueſcunt: ob ejuſque multam, quæ ex hoc ligno habetur, ad id morbi genus utilitatem, mirari non debemus, ſi Plinius (quod tamen fabuloſum eſt) dixerit, ſues aſſuetos cibum capere.in vaſis è ligno tamarici confectis, liene carere. Mulieres decocto ex Cortice parato utuntur, per os ſumpto, ad ſiſtendas menſtruas pnrgationes, ex quo parant etjam inſeſſiones, & clyſteribus in uterum injiciunt decoctum. idem quoque fructus facere ajunt. iis ſiquidem utuntur in ſputo ſanguinis, in lienteriis, & in menſtruis plus iuſto fluentibus, atque hæmorrhoidarum immodico fluxu. dentes etjam commotos, atque collabentes ipſorum decocto firmant: atque in iis concitatum dolorem demulcent. Vtuntur etjam ad oculorum lippitudines incipiẽtes, in collyriis atque ad oris ulcera. Cinis quoque corticum & fructuum ulcera curat. De ligno vero multi decoctum, non ſecus quam noſtri ex ligno Indo ad curandam luem Gallicam facere ſoleant, parant, quod exhibent leproſis, ſcabioſis, atque aliis multis, puſtulis & ulceribus affectis, feliciori cum ſucceſſu. Idemque faciunt in melancholicis, ictericis nigris, & hydropicis ex refrigerato obſtructo, ac indurato liene, concitatis. arborem illi vocant Atle.

TAMARISCVS ATLE.

De Tamarindo Derelſide vocata. *Cap. X.*

ALPINVS.

TAMARINDVS, quem Derelſide appellant, arbor eſt pruni magnitudine, ramis denſis: myrthi foliis Seſban proximis prædita: flores fert albos mali aurantii floribus per quam ſimiles, è quorum medio exeunt quatuor fila alba, & tenuiſſima, ex quibus ſiliquæ craſſæ producuntur primo virides, tandem maturæ cineritiæ, quæ intus nonnulla ſemina craſſa inæqualia, duraque, atque pulpam nigram guſtui acidam, continent. In Aegypto non ſunt admodum hæ arbores copioſæ, neque ſunt patriæ: ex fœlici etenim Arabia atque Aethiopia illuc convehuntur, in viridariiſque ſervantur. Miraculi loco habetur, quod dicitur, unam arborem in deſerto Divi Macharii, propè monaſterium Aſsiriorum, vivere, in quo ſolo nulla alia planta vivit. Hæc planta hoc mirabile habet, quod ejus folia Solem ſemper ſequuntur, Soliſque ſe quia dicuntur: nam ipſo occidente omnia in ſe clauduntur, eodemque oriente, aperiuntur, atq; hæc motio tantam vim habere in iis obſervatur, ut ſiliquas dum habent occidente Sole, eaſdem foliis in ſe arctiſsime claudant, & retinere ſpectentur. eodemque oriente, apperiantur, ſiliquaſque relinquant. Hanc foliorum converſionem pluribus Aegyptiis aliis plantis communem animadverti, quippe Acatiæ, Abrus, Abſus, Sesban, atque Tamarindo. Vtuntur foliis Tamarindi in pueris ad vermes necandos, atq; etiam ipſorum vel infuſo, vel decocto ad ſolvendum alvum. acida ſunt folia atque guſtui non inſuavia. Arabes condiunt

ſiliquas ſeu cannas hujus arboris parvas ac virides ſaccharo, vel melle Carub, tum etjam grandiores factas atque maturas, condiunt ipſarum pulpam ſaccharo, quam per itinera, quæ in deſertis Africæ locis conficiunt, ſecum viatores deferunt. Qua ſæpè, calefacti, ac ex calore itinereque inflammati valdè ſitientes refrigerantur, atque ſitim reſtringunt; per alvum plurimum calidorum humorum ſubducentes atq; vacuantes. In febribus verò peſtilentibus, atque omnibus aliis ex putridis, exurentibus, aquam, in qua multa copia Tamarindorum infuſa fuerit cum ſaccharo ebibunt: potus ſi quidem ſitientibus ex calore jucundiſsimus eſt, maximeq; refrigerat, & ſitim exſtinguit. Ad omnes denique febres putridas à billoſis, exuſtiſque humoribus concitatas, ad hepatiſque atque renum calefactiones ac inflammationes, prçterea ad gonorrhæam uſum Tamarindorum frequentant: vocant Derelſide.

TAMARINDVS DERELSIDE APPELLATA.

De

De Agihalid. Cap. XI.

ALPINVS.

ARBOR cernitur in medio cujuſdam Eunuchi Turcę viridario,quod parum ab æde Veneti Conſulis diſtat ex Æthiopia aſportata, magnitudine pyri ſylveſtris,ramis raris non multis,in rectum inæqualiter delatis,ordinatim acutiſsimis, multis ſpinis obſita, folia præſeferens buxi proxima, tamen latiora, pauca,rara,ſingula,bina æqualibus interſtitiis ad nata.Flores habet parvos, albos, Hyacinthi orientalis floribus ſimiles, ſed minores, à quibus prodeunt fructus nigri ebuli ſimiles,guſtu ſubamaros ac adſtringentes.Folia guſtum acido ſapore feriunt, cum aliqua adſtrictione. Hujus arboris foliorum uſum ad pueros vermibus vexatos, in Æthiopia audivi eſſe familiariſsimum. Quid? an non Lycium hanc arborem eſſe putandum eſt, cum Dioſcorides de hoc ſic ſcripſerit: Lycium,quod aliqui Pixacantham vocant, arbor eſt ſpinoſa, ramis trium cubitorum, aut longioribus, foliis buxi, denſis, fructu piperis, nigro, lævi, amaro, denſoque cortice, pallido, nō diſsimili Lycio madefacto, radicibus multis obliquis lignoſis. GVILAND Agihalid, ut ex tua deſcriptione, quam vidi, non frutex, ſed arbor videtur. Lycium verò fruticem potius eſſe, quàm arborem, ex Dioſcoride didicimus. Præterea hic frutex foliis denſis & non raris cernitur, qualia in tuo Agihalid exiſtunt.

AGIHALID.

De

De Vzeg, atque an ſit Lycium Indum. *Cap. XII.*

ALPINVS.

FORTASSE arbor illa Agihalid vocata, pro Lycio aſpernanda non eſſet. Sed nunc verum Lycium Indum tibi prodam: quem fruticem longe ab Alexandria Civitate ſupra ripas rami Nili Calig vocati, decem millia paſſuum inveni: quem incolæ Vzeg appellant. eſt igitur frutex multis ramis rectiſsimis, ab radicib. multis, duris, lignoſis obliquè incedentibus, longitudine trium cubitorum & plus obſervatis, ſursùm aſsurgens, ramiſque ſpinæ acutiſsimæ, & longæ multæque inſunt, quorum quædam foliolis veſtita ſpectantur. Folia verò hujuſce fruticis ſunt olivę ſimilia, iis tamen candidiora & anguſtiora, vel minus lata. Flores Agihalid planè ſimiles habet, quippè parvos albos, Hyacinthi orientalis forma & magnitudine æmulos: à quibus fructus nigri parvi producuntur, Buli fructibus prorſus ſimiles, leves guſtu amari & adſtringentes. GVILAND. Cui dubium hanc arborem Lycium Indicum fore judicandum, modo Dioſcoridi credendum ſit, qui ipſum his profectò verbis deſcripſerat, dicens: Tradunt Indicum fieri Lycium ex frutice Lonchitide appellato: id ſpinarum generi aſcribitur, ramos rectos habens ternum cubitorum longitudine, majoreſve, rubo craſsiores à radice numeroſos. fractus cortex rubeſcit folio oleæ ſimilis. Ex hujus fruticis radicibus forſitan verum ſuccum à nobis deſideratum illi colligunt, ipſumque pro uſu illis non deeſſe puto. ALPIN. Quamquam ibi multa copia Lycii circunferatur, tamen neſcio an ex hoc illum frutice

con-

conficiant. quandò neque hanc plantam copiosè in Ægypto provenire cognoverim, neque ſcio illis eſſe notam. Siquidem Lycium ab illis uſitatum falſum ac adulteratum eſſe arbitror. Hic enim ſuccus, qui ex Arabiæ locis aſportatur, durus eſt, nigerque exterius, Acatiæ ſucco valde ſimilis. fractus intus colorem aloes præſeferre videtur, odore obſcuro, non ingrato, ſapore ſubdulci, adſtringente, nullius amaritudinis participe: viſcoſuſque eſt, digitiſque contrectatus adhæret. ex quibus verus Lycius à me is non creditur, præſertimque cum neque amaritudinem habeat, neque igne ſuccenſum, ſive ignitum, rubeſcentem edere ſpumam, ut multi de vero Lycio tradiderunt, obſervamus. GVILAND. Sed cur tu verum ſuccum ex Vzeg perquirere non ſtuduiſti, eaque via certam Lycii ſucci cognitionem venatus non es. ALPIN. Hanc plantam tantum ubi in patriam redirem mihi ſpectaſſe contingit, quando ex urbe Cayri Alexandriam per Nilum flumen navigans, probè hanc urbem ſupra ejuſdem fluminis, ut jam dictum eſt, ripas, nonnullos frutices ferè ſæpem facientes, cum floribus, & fructibus jam maturis inſpexerim. Ex quibus ramum decerpſi, atque mecum Alexandriam detuli. Quo frutice ſatis conſiderato, Lycium eſſe ipſum cognovi. neque ipſo cognito tempus mihi ſuperfuit ad experiendum ejus ſuccum à radicibus expreſſum, quippe coactus, quamprimum Alexandriam pervenerim, navim nos pro itinere ibi morantem conſcendere, experiri non potui ſuccum, qui pro Lycio circunfertur. inter calidum & frigidum medium conſtituunt: ſed ſupra primùm gradum ſiccum, ſtipticum, proinde omnibus ulceribus loto utuntur, præſertimque ad oris, aurium, narium, ani, inteſtinorumque ulcera. uſus maximus eſt in collyriis ad ophthalmias arcendas,

mulieres enim paratum linimentum ex Lycio & Antimonio habent, quo quotidiè oculos liniunt, ut oculos defendant ab humorum fluxionibus. eo etjam illi ad ventris fluxum utuntur, non minuſque ad dyſenteriam. Ad ſputum ſanguinis eo maxima ſpe utuntur, non minuſque ad uteri profluvium cohibendum, eo peſſi modo intromiſſo: ad ulceraque pudendorum, præſertim ad caries illum frequentant, ad gingivas corroſas & ulceratas, nec non ad dentium commotionem. in lienteriis dyſenteriis, atque in fluxu hepatico, clyſteribus eo uti conſueſcunt, atque non minus ipſo aliquo liquore diſſoluto atque ebibito. Nulli dubium quod illitum quamcumque partem à curſu humorum valenter defendit. ex quo ipſum podagricos dolores retardare, compertum eſt. Vzeg appellant.

VGEZ

VZEG LYCIVM INDICVM CREDITVM.

De Liguſtro Aegyptio, Elhanne, vel Tamarhendi vocato. Cap. XIII.

GVILANDINVS.

VIDISTI ne tu ibi liguſtrum Aegyptium, quod Ægyptii Elhanne, ac Tamarhendi appellant. Ibi ſiquidem ipſorum maximum eſſe proventum audio. ALPIN. Sæpiſſimè inſpexi, ibique ea arbor tùm copioſiſſima eſt, tum etjam omnibus notiſſima: etenim ex foliis magna ibi fiunt comercia, etenim iis utuntur ad tingendum aureo colore. Vere hæc arbor Liguſtro ſimilis apparet, floribus fructibuſque exceptis, in quibus videtur aliqua diſſimilitudo inter elhanne, & liguſtrum, nam & ſi flores racematim perindè atque liguſtra ſpargant, tamen & colore, & figura, & odore ab his differunt. florum ſiquidem Elhanne non albus color, ſed cineritius eſt, floreſque figura ſambuci floribus proximi apparent, illis tamen ſunt minores odor etjam Elhanne eſt admodùm acutus, & Liguſtri ſuavior. Fructibus non minus inter ſe differunt, quando Liguſtri ſint baccæ juniperi ſimiles, & elhanne ſemina rotunda coriandros imitantia exiſtant. Fert etjam folia Liguſtro minus lata, anguſtioraque & candidiora. Fructùs, ut jam dixi, ſemina nigra, parva, multa folliculo concludunt, qualia in granis uvarum cernuntur. GVILAN Quid? dubitas, eſse hunc arbuſtum Liguſtrum? certè inter liguſtrum, & hunc aliquam eſse differentiam, negandum non eſt. quæ ſoli diverſitate etjam accidere poſset; quandò omnibus conſtet, quantum eædem plantæ in diverſis locis natæ inter ſe differant figura, atque etjam ſæpe facultate. ut in Rhabarbaro, & Rhapontico videtur, quorum radi-

ces, viſu, guſtu, eadem videntur, nihilominùs facultate manifeſte differre compertum eſt. At de Elhanne quanquam aliquo pacto fruticis figura, floribus, & fructibus à liguſtro differat, tamen ad eoſdem valere morbos cognitum eſt, quibus Liguſtrum ſubvenire Dioſcorides, atq; alii prodiderunt. ſed quid plura? cum apertiſſime Dioſcorides voluerit hanc arborem eſſe Liguſtrum: vt ex ipſius verbis planè conſtat, quæ hæc exiſtunt. Liguſtrum arbor eſt, quæ circum ramos » folia fert olivæ proxima, ſed latiora, teneriora, & magis viri- » dia & flores albos muſcoſos, atque odoratos; ejus fructus eſt » niger Sambuci fructui ſimilis. Naſcitur electiſſima in Aſca- » lone & Canope. Folia adſtrictoriam vim habent, quare » commanducata ulceribus oris medentur, illita, fervidis in- » flammationibus, carbunculiſque proſunt. decoctum eo- » rundem igne ambuſta, capillum ruffant trita folia, quæ in » radiculæ ſucco maduerint. Flos ex aceto fronti illitus capitis » dolorem ſedat. Et de Elhanne, quam Alcanna Avicennas » vocat, hæc ferè eadem prodidit, dixit quidem, folia habere adſtrictoriam facultatem, in vulneribuſque eandem vim cum draconis ſanguine habere, conferreque decoctum foliorum, calidis inflammationibus, & exuſtis ab igne particulis, & oris ulceribus: & cum aceto conferre capiti dolenti. ALPIN. Verè Elhanne Aegyptiorum Liguſtrum eſſe Dioſcoridis, conſtat, multo magis, quod nunquam in Aegypto Italicum Liguſtrum inveniatur, in Canopeq; tantum Elhanne reperiatur, quæ ibi eſt copioſiſſima. differt verò hic locus ab urbe Alexandriæ decem millibus paſſuum. GVILAND. Hinc quoque apparet hanc arborem eſſe Cyprum Plinii, de Ca.10 quo ipſe lib. naturalis hiſtoriæ xxiiij. ſic ſcripſit: Liguſtrum » Ca.24 eadem arbor eſt, quæ in Oriente Cyprus, atque in Ægypto »

naſci

„ naſci etjam his verbis libro 12. Cyprus in Aegypto eſt arbor
” ziziphi foliis, ſemine Coriandri, flore candido, odorato.
” Coquitur hoc in oleo, premiturque poſtea; quod Cyprus
” vocatur. prætium ei in libras quinque optimum habetur,e
” Canopica in ripis Nili nata,ſecundum Aſcalone Iudeæ. Ter-
” tium Cypro Inſula odoris ſuavitate. Quidam hanc eſſe
” arborem dicunt, quæ in Italia Liguſtrum vocatur. ALPIN.
” Flores ſunt in uſu frequentiſsimo dolenti capiti appoſiti, non
” tamen cum aceto, ut Dioſcorides, atque alii meminerunt,
” quod ſi feciſsent, manifeſtius,ut arbitror iis floribus juvaren-
tur, intus medicamenti vi aceto penetrationem adjuvante, deducta. Ex foliis pulverem conficiunt, quem Archenda illi appellant. Hac mulieres utuntur ornatus gratia, manus ac pedes colore aureo tingentes. non autem in ſucco Lanariæ vel Struthii, ut ait Dioſcorides, ſed ſimplici aqua eam miſcentes, aquam auream faciunt, quæ aureo colore tingit, quod arcanum noſtræ mulieres ſi agnoviſsent pro de aurandis ipſarum capillis, nil haberent, quo ſecurius uterentur, neque ſub radiis ſolis ſe urerent, variiſque modis caput læderent. ex hac pulvere, cum aqua mulſa parata utuntur, ad humidos pedes fluxionibus obnoxios, ac multum exudantes fœtenteſque emplaſtri modo pedibus ipſis appoſita, ac per horam retenta, maxime enim pedes, & quaſcumque alias partes corporis, appoſita exſiccat, ac adſtringit. Nihil habet quod exudantes pedes plus exſiccet, quam prædicta iſtæc maſsa appoſita, & aliquandiù retenta: pulvere etjam hoc ad ulcera oris, gingivarumque, & pudendorum maximè utuntur.

LIGVSTRVM ÆGYPTIVM ELHANNE SEV Tamarhendi vel Alcanna Avicennæ.

De

De Balſamo, Balaſſan ab Aegyptiis vocato. *Cap. XIIII.*

GVILANDINVS.

NVNQVID Balſami planta amplius in Ægypto vivit? ALPIN. Nequaquam, ſed in Arabia fœlici, quam Balſami feracem omnes tùm Ægyptii, tùm Arabes prædicant. GVILAND. Igitur Dioſcorides, Theophraſtus, Plinius, Iuſtinus atque alii ex antiquis Scriptoribus permulti, qui Balſamum tantum in Ægypto & in Iudęa olim vixiſse prodiderunt, decepti ſunt. ALPIN. Sine dubio illos non modo de loco Balſami patrio, ſed etjam de arbore quoque, ſucco, fructibus atque aliis deceptos fuiſse arbitror, ex quo etjam dubitandum eſset ipſos Balſami arborem viventem nuſquam vidiſse. GVILAND. Rem valdè admirabilem prædicas, de qua tibi non ita facile medici certam fidem adhibebunt; quæſo an non Dioſcoridi, Theophraſto, Plinio, Serapioni atque aliis gravíſsimis Scriptoribus de Balſamo magis quàm tibi credendum putas, qui in docenda herbarum ſtirpiumque materia, cæteris præferuntur, ac fide digniores habentur? ALPIN. Etſi in Dialogo olim Cayri conſcripto Balſami veritatem planè manifeſtam me reddidiſse puto, nihilominus quandò me nunc ut veram Balſami hiſtoriam narrem provocaſti, ut tecum de ipſa colloquar, atque commenter effugere nunc non poſsim. quare iterum eadem, quę olim ſcripſi nunc repetere, cum res agatur tanti momenti, non me pigebit, & ne longiùs rem producam, dico. Arabiā fœlicem Balſami locum patrium perpetuò fuiſse, ac nunquā

Ægyptum, ac Iudæam Balſami terram patriam fuiſſe, facile hinc conjicitur, quòd omnes, qui de planta Balſami mentionem fecerunt, eam in viridariis ſolùm cuſtoditam, minimeque in aliis incultis locis ſponte natam, prodiderunt, ut Theophraſtus, Plinius, Solinus & Strabo ſigillatim meminerunt. Plinius ait: Sed omnibus odoribus præfertur Balſamũ uni terræ Iudeæ conceſſum, quondam in duobus tantum hortis, utroque regio, altero jugerum viginti non amplius, altero pauciorum. & Strabo de Balſamo Vallis Hierici ſcribens, dixit: Vbi & regia eſt, & Balſami viridarium, quæ arbor aromatica eſt & fruticoſa, cythiſo & terebintho perſimilis. Nulli dubium eſt plantas peregrinas in viridariis tantum ſumma cura cuſtodiri, & patrias non ſolum in viridariis vel hortis, ſed multis aliis in incultis locis, ſponte natas obſervari. Sed cur ſtudeo tibi perſuadere Balſami plantas in Iudæa advenas fuiſſe, cum Ioſeph lib. 5. de antiquitatibus Iudaicis rem planè claram effecerit, qui ibi meminerit, Sabam reginam primam ex Arabia Balſami plantam in Iudęam dono Salomoni Regi tuliſſe: ex qua poſtea aliæ propagatæ fuerunt. De Balſamo Ægypti eadem dicenda ſunt, cùm eam plantam ibi in viridario prope locum el Mattharia vocato, ſumma diligentia perpetuò cuſtoditam vixiſse, omnium Ægyptiorum relatione liquidò conſtet: quod omnes antiqui ac juniores Scriptores fatentur, minimeque in alio Ægypti loco inculto unquàm vivere inventam fuiſse, non ſemelque ibi periiſse, atque ex Arabia rurſum aſportatam inſertamque ac renovatam fuiſse, omnes Cayrini affirmant. Anno à partu Virginis Beatiſſimæ MDLXXV. Ægypti præfectus Eunuchus Meſſinor nominatus, dùm quaſdam partes Ægypti viſeret, præſertimque el Mattharia, quem locum ob Virgi-

nis Beatiſſimæ honorem ac obſervantiam ſingulios hebdomadis die Veneris, quem diem iſti, ac nos Dominicum ſanctificant, adire ac viſere, in ipſoque loco orare conſueverat. proximè cùm eſset in viridario, videns omnes plantas Balſami exaruiſse, ac periiſse è Meccha quadraginta plantas afferendas curavit, quæ ſanè in eodem viridario inſertæ fuerunt, paucisque annis rurſum curatorum negligentia periere. Quamobrem Ægyptii Balſamum ſemper ex Arabia habuerunt. quæ res ſcitu ibi non eſt difficilis, cum ſæpius multi è Meccha per rubrum mare Cayrum veniant. Iter quidem à Cayro in Meccham eſt facillimum, & frequentatiſſimum. verùm non eſſet inutile nunc me hiſtoriam peregrinorum, qui annis ſingulis illa loca religionis cauſa, adeunt, atque viſitant, ſubnectere, ſic enim certiora de loco, ex quo veniat nunc Balſamum, habere poteris. nec non undè Rex Turcarum multum opobalſami habeat. GVILAND. Perplacuit mihi ex te audiviſse Arabiam fœlicem nunc, perpetuòque fuiſse Balſami feracem, ex Ægyptiorum Arabumque teſtimonio. Quod veriſſimum exiſtimo, quandò Dioſcorides, Theophraſtus, Plinius, Solinus, Serapio, Sethus, atque alii ſcriptum reliquerint, ſolum Ægypto ac Iudeæ fuiſse olim Balſamum conceſsum. Quibus Scriptoribus plena fides fortaſse haud omninò, me judice, erit adhibenda, cùm permulti alii ex antiquis Arabiam olim quoq; Balſami feracem fuiſse teſtatum reliquerint. Diodorus etenim Siculus in 2. libro ſuarum hiſtoriarum, Balſamum in quadam Valle Arabiæ naſci, & non alibi memoriæ prodidit. & Strabo in 16. lib. Geograph. ait: His proxima eſt fœliciſsima Sabeorum terra, quę maxima natio eſt, apud hos thus & myrrha, & cinamomum naſcitur, in ora etjam Balſamum, & alia quędam her-

bula

bula valde odorata, & Pauſanias lib. 9. De Viperis verò iis quæ in Arabia inter Balſami arbores verſantur, diverſum quidem accepi. Sed cur nos magis Dioſcoridi, Theophraſto, atque aliis de Balſamo quàm Ægyptiis & Arabibus propè Balſameta natis credere debebimus, præcipuè quia incertus ſum illos unquam viventem Balſamum offendiſse, ac inſpexiſse, & hi in Balſami locis nati (quandò omnium cùm priſcorum, tùm hujus ætatis ſcriptis firmiſsime conſtet, Ægyptum Balſami plantas aluiſse) quàm facilè potuerunt has plantas vidiſse, ac verè agnoviſse, à quibus cum conſtet Ægyptum has ex Arabia habuiſse, cur amplius dubitabimus Arabiam eſse patrium Balſami ſolum? quæ res apud Aegyptios & Arabes demonſtratione nulla opus habet, cum hi omnes certò ſciant non modò ſuperiori, ſed præſenti quoque ætate Balſami innumeras plantas in Arabia adductas vivere, atque omnes, quas hactenus Aegyptus habuit, exindè exportatas & ſæpeſæpiùs eo modo renovatas fuiſse. Apud me itaq; amplius dubium non erit, Dioſcoridem, atque alios Balſamum ſolo Aegypto, ac Iudeæ conceſsum olim fuiſſe aſſerentes, plurimum deceptos, idque ex aliorum relatione magis, quàm ex vera ſcientia, litteris prodidiſse. Sed tu tamen ne obliviſcaris jam propoſitam peregrinorum Aegyptiorum hiſtoriam nunc recenſcere: quæ mihi gratiſsima erit.

ALPIN. In Arabia fœlici civitas eſt primaria Meccha dicta, quæ eſt ad mare rubrum ſita: ab ipſaque altera Medina vocata, diſtat itinere octo dierum, in qua eſt ſepulcrum Mahemetis ipſorum Pſeudoprophetæ. ad quod ſingulis annis ex Aegypto duodecim vel quindecim millia peregrinorum ſe conferunt, ſacrificaturi, & holocauſtum oblaturi. His præficitur Dux quidam, qui trecentorum militum præſidio illos

omnes peregrinos Meccham, Medinamque conducat, & mox Cayrum reducat incolumes ab injuriis Arabum, qui non rarò in his deſertis, eos invadunt, & occidunt, ac deprædantur. Vivunt enim Arabes hi rapina victum quæritantes, ſuntque ferociſsimi, atque audaciſsimi, habentque equos velociſsimos, quibus utantur, legeque ſancitum etjam habent, ut alicubi nunquam conſiſtere queant, ſed continuò equitent, degentes ſub tentoriis. Peregrini itaque duce illo, quem Hamirag appellant, recta Meccham pergunt, deindè redeuntes proficiſcuntur ad ſepulchrum Medinæ, quod iter perficiunt diebus quadraginta: Medinæ & Mecchę per alios viginti morantur. Turcarum Rex Medinam mittit duos præfectos, quorum alter ſacris præeſt, & alter prophanis & militibus. Mecchæ verò, quæ Turcarum imperio non omninò obedit, præeſt quidam Arabum princeps, quem Seriph appellant, hoc nomine vocant omnes, qui à Mahemet oriundi ſunt, & ſe illius cognatos ſcripto oſtendunt. Habet hic princeps equitum armatorum decem millia, & viginti quoque millia peditum: quibus timens à Turca ſibi hac itineris occaſione inſidias fieri, ſtatim cum audit peregrinos ad ſua loca appropinquare, recedit à Meccha & in montes ſe recepit, ubi uſque dùm abierint peregrini, moratur, quibus quotidiè minatur, niſi diſcedant poſt viginti dies, ſe aquas intercepturum, quandò aquæ omnes defluunt ex montibus. Mittit Rex Turcarum huic Seriph munera hæc, quippè chlamydem auratam, eiuſque filiis & fratribus centum & quinquaginta millia aureorum ſingulis annis, pro quibus muneribus ipſe Regi Turcarum dono mittit quadringentas petias lineas Indicas ſubtiliſsimas, cujuſmodi eſſe byſſum, de quo meminere ſacræ litteræ, exiſtimari poteſt. Ampliùs cum eo

byſſo

biſso mittit etjam Regi opobalſami tres quatuorve libras, & præfecto Cayri libram, atque Hamirag peregrinorum ſemilibram. Sunt etjam alii duo duces ſive Hamirag cum multis peregrinis, ſcilicet alter è Damaſco,& alter ex Arabiæ fœlicis locis, Meccham & Medinam viſitatum venientes, quibus omnibus donat parum opobalſami. Poſtquam omnes Ægypti, Damaſci, Arabiæque peregrini Meccha diſcedunt, ad montem quendam proficiſcuntur, quem appellant Arafat, ad cujus radicem eſt locus, quem Maure vocant, ubi ſacrificant in memoriam ſacrificii, quod fecit Abraham,credentes illum eſſe locum ſacrificii. In medio verò itinere, quod redeundo conficitur, mons eſt arenoſus, in quo multas balſami plantas vivere affirmant, quas miraculo Mahemetis in ſterili illo monte natas affirmant. Cęterùm ne ex hac hiſtoria dubites, tantum opobalſami habere Seriph,ſcito, ibi à Seriph opobalſamum ſolere locari, ſolvuntque, ut audio,aliquot millia aureorum in ſingulis annis:& qui habent ab ipſo conductum, quibus volunt,vendunt opobalſamum, atque hæc eſt hiſtoria de peregrinorum ad eas urbes itinere, ut ex ea etjam ſcias undè ad Turcas tantum opobalſami accedat, atque ut etjam tuam hac de re retineas ſententiam, quippè Arabiam fœlicem eſse proprium balſami ſolum, Aegyptum verò peregrinum. GVILAND. Quàm gratiſsimum mihi fuit, ex te diligentem peregrinorum Aegyptiorum peregrinationis hiſtoriam audiviſſe, nec non ex Arabia ſolùm Regem Turcarum opobalſamum habere: nunc verò illiùs planta eſt à te deſcribenda. ALPIN. Balſamum arbuſculum eſt viticoſum, quod creſcit ad altitudinem Elhanne,ſeu Liguſtri vel Cythiſi, folia paucíſsima gerēs rutæ proxima, non tamen, ut dicebat Dioſcorides, iis candidiora, ſed potius lentiſci fo-

liis

liis ſimilia cernuntur, ſcilicet colore viridi, ſubalbido, perpetuoque virentia. Ejus lignum gummoſum, leveque apparet, colore exterius ſubrubro, cujus ramuli eodem colore, conſpicui ſunt, longi, recti, graciles, paucis foliis inordinatim referti, foliaque ſimul terna, aut quina, aut ſeptena alæ adnata aliquo pacto lentiſci foliorum æmula. Sunt ramuli odorati, gummoſi, digitiſque contrectati eis tenaciter adhęrentes. Flores fert parvos albos Acatiæ floribus proximos, ternos ſingulis alis appenſos, quaſi in umbellæ forma, ſummè odoratos, odor paululò temporis reſolvitur, à quibus ſemina promanant flava folliculis nigris ſubrubeſcentibus contenta, valdè odorata, intuſque humorem flavum melli perſimilem habentia, ſapore ſubamaro parumque acri linguam ferientia opobalſamumque redolentia, terebinthi fructuum figurę & magnitudinis ęmula, extrema aculeata & medium craſsum obtinentia. opobalſamum ęſtate à ſcarificato cortice caudicis diſtillat, ſtatimque eductum colore albeſcit, & poſteà in viridem, tertiò in aureum, atque demùm in melleum mutatur. Stillatum etjam eſt clarum, quod mox turbatur, craſſeſcit, & tertiò tenuiſsimum atque clariſsimum fit, tandemque ſenio confectum, ut terebinthina craſseſcit. olet in principio recentiſsimè diſtillatum acutiſsimo atq; eximio odore, quod multis capitis dolorē concitare ſolet, & aliquibus etjam ſanguinem ex naribus promovere. odoris verò illa acuties ac vehementia ac in Zebet fit, tempore obtunditur, & gratior evadit, ſenio verò confectum vix ſentitur in eo aliquis odor, & ob id Dioſcorides dixerat inutile eſſe antiquum. Eſt etjam in principio leviſsimum, & dilui facillimum, ita ut ſi in aqua vel lacte ex alto diſtillet, in imum vaſis reſidere non patiatur. clarum verò aureumque redditum, ac ab omni fece purga-

gatiſsimum mediocri lęvitate præditum eſt, ita ut inſtillatum in aqua, etſi fundum petat, tamen citò rurſum in ſuperficiẽ aquæ feratur, cum eaque citò reſolvatur. quæ omnia quò annoſius, eò obſcurius habet. Hincque meritò dicebat Dioſcorides, optimum Balſami ſuccum eſse recentem, validi odoris, ſyncerum, non ad acorem vergens, dilui facilem levem, adſtringentem, ac modicè mordentem guſtum.

GVILAND. Dubium in colore natum eſt, cum tu dixeris in primis opobalſamum ſtatim eductum colore albeſcere, atq; hunc colorem brevi tempore in viridem oleoſum mutari, & mox in aureum, & tandem in melleum, & Dioſcorides, quẽ tu haud negabis verum opobalſamum inſpexiſse, dixerit ipsũ colore lacteſcere. ALPIN. Succum Balſami in aqua inſtillatum & liquatum colorem lactis accipere Dioſcorides ſcriptũ reliquit. quod veriſsimum eſt. quinimò hoc eſt ſignum inſeparabile proprium, quod fideliùs oſtendit verum ſuccum balſami ab aliis vitiatis pro opobalſamo à multis receptis. Multa de opobalſami ſynceri & adulterati notis, eſsent à nobis dicenda, non minuſque de carpobalſamo, & xylobalſamo, de quibus medicamentis dubii ſunt ferè omnes recentiores Medici, ſed quia aliàs de his omnibus fuſiſſimè à nobis in Dialogo de Balſamo ſcriptum eſt, quę omnia cum te jampridem legiſse & conſideraſse, certò ſciam, nolo tempus ampliùs in iis conſumere, ſed ſermonem noſtrum ad alia traducere, proindè qui abſolutam ac perfectam plantæ, ſucci, fructuum, & virgarum rationem audire, ac agnoſcere cupiunt, Dialogum illum legere non graventur, ad quem te quoque pro aliis quæ de Balſamo ſupereſsent, dicenda, remitto, Balſami plãtam apud me viventem veriſsimam Iacobus Contarenus Senator Clariſs. Ioannes Vothus nobilis Anglus, Fran.

Ferre-

Ferrerius Gallus, Ioachimus Iungermanus Germanus, Marcus Fenarius Venetus pharmacopola & plures alii viderunt, verumque etjam opobalſamum ab ejus foliorum alis diſſectis inſtillaviſſe. quod multis maximè mirum fuit, cùm aliàs Italiam hanc plantam habuiſſe, nuſquam appareat. uſus tamen in medicina, quos apud Aegyptios habeat opobalſamũ carpobalſamum & xylobalſamum, tibi quoque detegere, ac referre nunc conabor. ab opobalſami dotis deſumpto principio. GVILAND. Gal. paucos uſus Balſami in medicina hinc noviſſe putandum erit, quod ipſe in lib 6. de ſimpl. med. facult. omnium ſimplicium medicamentorum uſus copiosè docendo, de Balſamo nihil ad hanc rem protulerit, ut ex ejus his verbis conſtat: „ Balſamum deſiccat & excalefacit „ ſecundo exceſſu. eſt autem tenuium partium adeò, ut odoratum ſit. „ Sed liquor ejus ſubtiliorum etjam partium eſt, „ quàm ipſa planta, non tamen adeò calidus, ut quidam exiſtimant, „ tenuitate partium falſi. Porrò fructus ejus perſimilis „ genere facultatis eſt, cęterùm longè in ſubtilitate partium „ inferior. Sed age tu dic uſus illius apud Aegyptios frequentatos. ALPIN. Nullum certè ibi eſt medicamentum, quo magis, ac frequentiùs gens illa medendo utatur, quàm opobalſamum, quod quidem illi ferè ad omnes morbos, ac ſymptomata adhibent ad eoſque maximè, qui vel ex ſimplici temperie frigida & humida, vel à frigidis humidiſque ſuccis, vel à venenis, concitantur. Summa cum laude eo utuntur ad omnia vulnera, quo mirificè curantur. quod ego experientia in Petro Mariano Veneto mercatore, in capite à Turcis nocte quapiam uſque ad os peſſimè lignis vulnerato, didici: Balſamo ſiquidem inuncta ea vulnera per diem tantum, ferè omninò coaluerunt, & eo quàm pauciſſimis diebus, ut is te-

ſtis

ſtis eſſe poteſt, perfectè ſanatus eſt: utuntur etjam ipſo ad ulcera ſordida, quæ eo mundantur, atque ſanantur. In venenatis, & demorſis à ſerpentibus, atque ictis à Scorpionibus tùm epotum, tùm illitum maximè juvat. In peſte, ut ab ejus contagio defendantur, nihil majus habent, quo utiliùs & tutiùs utantur, ſingulis diebus ejus ſemidragmam deglutientes Multaſque etjam putridas febres eo epoto illi ſanant, largiori ab ipſo erumpente ſudore. In chronicis febribus à crudis frigidiſque humoribus, obſtructionibuſque viſcerum, nihil utilius ac præſtantius experiuntur, quàm opobalſami binos ſcrupulos, vel dragmam per os quotidiè exhibere: liberat enim valenter viſcera ab obſtructionibus, caloremque naturalem fovendo crudos humores concoquit, ac digerit. Hincque ejus uſus ad omnes frigidos morbos, ac ſymptomata, apud eos eſt frequentiſſimus. Oculis viſum deperditum, atque auribus auditum inſtillatum reſtituit, auriumque dolores ſanat præterea ad convulſos ex humiditate ac frigiditate, ad vertiginoſos, epilepticos, reſolutos, trementes, ad tuſſimque ex frigido humore, orthopnæam, & omnem ſpirandi difficultatem, pulmonum fluxiones, humiditates, & dolores, ad ſtomachique frigiditatem, cruditates, atque ad omnes flatuum moleſtias, ad uteri frigidam humidamque intemperiem, ad præfocationes, dolores, ſterilitatem, albos fluores, ad interceptam urinam ex frigiditate, flatu, vel lapidibus, ad calculoſque in renibus valenter frangendos, ac abſtergendos, uſus opobalſami eſt apud omnes illos populos notiſſimus, & ad hæc omnia mala præſtantiſſimum illi auxilium experiuntur. Mulieres verò Aegyptiæ ſteriles eo tùm epoto tùm ſuppoſito, tùm ſuffito fœliciori ſucceſſu ſæpè ad removendam ſterilitatem utuntur. Non minori in uſu etjam ha-

bent, ad pulchram faciem efficiendam, quandò eo ipſa illita à rugis defendatur. audio etjam aliquas eo ad conſervandã faciei pulchritudinem ac juventutem non inutiliter uſas fuiſſe. GVILAND. Sed quomodo hæ illo ad conſervandam juventutem utuntur? hic enim uſus quam quam in ore multorum ſit, nihilominus à nullo id diſcere potui. ALPIN. Vt mulieres faciei cutem, dum juvenes ſunt, perpetuò conſervare poſſint, opobalſami uſum in hunc modum ſequuntur. Balſamanda enim mulier (ut ſic loquar) in balneum calidum in primis moratur quouſque multam incaluerit, quo tempore cutem opobalſamo multoties copioſe illinit. à qua linitione per horam & amplius in balneo valdè calido, quouſque recte cutis opobalſamo imbibatur & areſcat, morata, balneum egreditur, ſolitaque munia exercet, permanetque ſic, facie atque pectore opobalſamo inuncta per tres ad minus dies, in quibus nunquam perunctam cutim abluit, vel mundat: ac tertia die ab inunctione, rurſum in balneum eodem jam dicto modo ſe confert, faciemque ac pectus valdè calefactum copioſo opóbalſamo multoties perungit: aliquæ ſunt, quæ vel decies una die cutem inungunt, obſervantes commodum intervallum, quo recte cutis peruncta totum opobalſamum imbibat, atq; paululum areſcat, ut promptius ſuccum intimiùs haurire queat Quam opobalſami unctionem hoc modo præſtitam multoties moliuntur; ſaltem diebus triginta. In quibus cutem nunquam lavant, vel mundant à quibus quindecim & etjam amplius, ſic cute opobalſamo inuncta quieſcunt, quouſque nihil liquoris oſtendat, probeque ab eo ſiccata fuerit. quo tempore aqua fabarum ſtillatitia, prius ad eas partes præmiſſa modica olei amigdalarum amararum inunctione ſe lavant, cutemque multis diebus abſter-

abſtergunt. atque hæc de viribus opobalſami ſint dicta. Siminum atque virgarum quoque recentium uſus apud illos eſt familiaris. Eis ſiquidem ad omnia ferè, ad quæ opobalſamo, utuntur. præſertimque ad robur ſtomacho conciliandum. ejus enim pulverem cum decocto ſpicæ nardi, ad binas dragmas exhibent. idem præſtat decoctum, quo maximè colorem naturalem fovent, augent, & roborant. utuntur & ipſo in ſpirandi difficultate, tuſſi frigida, atque aliis morbis à frigiditate naſcentibus. Vſum frequentiſſimum habet pulvis, & decoctum ad humiditates uteri exſiccandas, eiuſque calorem vivificandum. ſuffitum ex his frequentant ad morbos omnes uteri à cauſa frigida concitatos. eodem modo & ligni uſus eſt. Succus enim, ſemina, ac lignum iiſdem facultatibus donata ſunt, ad eademque uſum habent. veruntamen opobalſamum efficaciùs poteſt, eoque minùs carpobalſamum, omniumque minimè xylobalſamum. at tempus eſt, ut finito hoc ſermone, nos ad alias plantas narrandas tranſeamus. GVILAND. Iſtorum trium medicamentorum uſus omnes etjam Dioſcorides, Avicennas, atque alii multi præclariſsimi Medici docuerant, ex quo mirum non eſt, ſi iis adhibitis ad multa mala, voti compotes Aegyptii fiunt. Sed de Calaf tempus eſt ut loquaris, priùs tamen Balſami vera viſa ichone, quàm à Peruis Bei tuo familiari amico Turca Sangiach receptam, aliàs ex te audivi, atque ex tua vivente planta deſcribere potuiſti.

BALSAMVM AB ÆGYPTIIS BALESSAN

De Calaf ſeu Ban. Cap. XV.

ALPINVS.

ARBVSCVLVM fruticoſum in Ægypto reperitur, quod mea quidem ſententia, Salicis genus exiſtit, naſciturque in locis humidis, foliis aliquatenus Salici proximis, ſed multo majoribus; quippè longioribus, ac latioribus. Floreſque ejus ſunt quidam globuli oblongi, albi, lanugino-ſi, caudici penè foliorum radices naſcentes, quotque in arbore folia exiſtunt, tot flores emittit. creſcit arbuſculum hoc ad viticis magnitudinem ramis multis, ſive ſtolonibus rectis: ex floribus, ut audio diſtillant aquam macahalaf vocatam, quam inſignes vires ad exſiccandam putredinem, atque ad venena, & cor recreandum habere, illi prædicant in Febribuſque peſtilentibus ipſa pro ſecreto auxilio apud illos habetur. Aquam etiam, in qua multi flores infuſi aliquandiu manſerint, vel in qua ebullierint, exhibent ad dolores capitis, atque ad virium recreationem, quam & ipſam validè putredini ac venenis obſiſtere experti ſunt. eſtque ipſorum decoctum, ac infuſio in aqua parata, ad quoſcumque Febricitantes, apud illos in maximo uſu.

CA-

CALAF, ET BAN.

De Bon. Cap. XVI.

ALPINVS.

ARBOREM vidi in viridario Halybei Turcæ, cujus tu ichonem nunc ſpectabis, ex qua ſemina illa ibi vulgatiſsima Bon, vel Ban appellata, producũtur: ex his omnes tùm Ægyptii, tùm Arabes parant decoctum vulgatiſsimum, quod vini loco ipſi potant, vendíturque in publicis oenopoliis, non ſecusquàm apud nos vinum: illíque ipſum vocant Caova. Hæc ſemina ex fœlici Arabia aſportantur. Arbor, quam me inſpexiſſe dixi, Evonomo ſimilis obſervata eſt, ſed tamen folia craſsiora, durioraque habebat, viridiora, perpetuoque virentia. Vſus eſt illorum ſeminum omnibus notiſſimus, ad parandum jam dictum decoctum, quod quo pacto ab illis paretur, aliàs à me dictum eſt. Vtuntur tamen ejus decocto ad roborandum ventriculum frigidiorem, adjuuandamque concoctionem, & non minùs ad auferendas à viſceribus obſtructiones; in tumoribuſque hepatis lieniſq; frigidis, & antiquis obſtructionibus, fœliciori cum ſucceſſu decoctum multos dies experiuntur. Quod etjam uterum maximè reſpicere videtur, ipſum enim excalfacit, obſtructioneſq; ab eo aufert, ſic enim in familiari uſu eſt apud omnes Aegyptias, Arabaſque mulieres, ut ſemper, dum fluunt menſes, ipſorum vacuationem, hujus decocti ferventis multum paulatim ſorbillantes, adjuvent. ad promovendos etjam, in quibus ſuppreſsi ſunt, uſus hujus decocti, purgato corpore multis diebus, utiliſsimus eſt. GVILAND Avicennas de his ſeminibus meminit, ſimileſque vel eoſdem uſus à te narratos

de

de his ſeminibus memoriæ prodidit. ipſumque ſemen calidum in tertio, & ſiccum in ſecundo gradu conſtituit, quod tamen verum non videtur, quandò ſemen ſapore dulceſcat, cum pauco amarore nullamque acrimoniam præſeferat. Nihilominus ipſum obſtructionibus viſcerum, frigidiſque tumoribus hepatis, vel lienis multum conferre docuit. Sed ait, ſtomacho nauſeam concitare, pituitamque purgare, atque multa alia hæc ſemina præſtare, experientia penes Aegyptios didici. atque hæc eſt arbor, quam Cayri olim inſpexeram.

BON.

De Bahobab. Cap. XVII.

ALPINVS.

BAHOBAB eſt fructus magnitudine mali citri, cucurbibitæ ſimilis, intus ſemina nigra, dura, extremis in unum ſe miarcum quaſi inclinantibus, & ſubſtantiam cucurbitarum, ſimilem habent, quæ in recentibus eſt humida, rubra, ſapore acido non ingrato; Fructus recenter ab arbore exciſus, guſtui admodùm gratus eſt, in Æthiopię inflammatis locis, accido ſapore, quem contemperant divites ſaccharo, ſitim valenter exſtinguit, multumque refrigerat. Ibi, ut audio, eo utuntur ad omnes calidos affectus, febreſque omnes putridas, præcipueque ad peſtilentes, tùm ejus pulpam cum ſaccharo comedentes, tùm ſuccum exereſſum cum ſaccharo potantes, vel ex eo paratum Syrupum accipientes. Cayri etjam, quo loco recens fructus non habetur, ejus pulpa in pulverem parata ii utuntur, quæ eſt terra Lemnia obſervatur: eſtque apud multos familiariſſimus illiuſce terræ uſus ad peſtiferas febres, tùm ad ſputum ſanguinis, ad lienterias, dyſenteriam, cruentumque hepaticum fluorem, nec non ad uteri menſes firmandos: alii ejuſce terræ in ſubtiliſſimum pulverem redactæ dragmam cum aqua plantaginis diſſolutam, ad eadem exhibent, alii decocto, alii infuſo utentes. Arborem quæ hos fructus fert, vidi ego in quodam viridario, foliis magnitudine ac figura, auranciis valdè ſimilem.

BAO-

BAOBAB.

FRVCTVS BAOBAB.

De

De Goſsipio arboreo, Gottne'l Sſegiar appellato. Cap. XVIII.

GVILANDINVS.

MVLTAM ne ibi goſſipii copiam Aegyptii colligunt? Syria etenim, atque Cyprus hujus plurimam copiam producit. ALPIN. Goſsipium Aegyptii ad ipſorum uſum aliundè advehunt, neque enim apud ipſos herbacea illa planta, ex qua Syri, vel Cypri Goſſipium colligunt, adnaſcitur, ſed tantùm quæ arboreus frutex eſt, quæque in quibuſdam tantum viridariis provenit, pluribus annis vivens, diſſimilis ab herbacea tantum proceritate, caudicis, ramorum atque foliorum figura. Creſcit autem ad decem uſque cubitorum altitudinem, ſtipite, ramiſque duris lignoſis. GVIL. Quid audio? arboreum Goſsipium ibi ſpectari? nova certè omnibus herbariis planta, nuſquam hactenus viſa, aut cognita. Sed dic quæſo multæ ne ibi illius Goſſypii plantæ naſcuntur, ex quibus, queant uſum illius uſitatiſsimæ lanuginis explere? ALPIN. Paucæ, & non niſi in viridariis, Goſsipii arbores illæ ſpectantur, quæ eandem, quam herbaceum, ferunt lanuginem: quæ (ob modicam penes ipſos quantitatem) in uſu non eſt, ſed aliundè advecta. Vtuntur Aegyptii, linearum petiarum loco, quibus noſtri tantum utuntur; ad ulcera, vulneraque omnia ſananda: quandò lineis petiis, apud noſtros ad vulnera ulceraque frequentata, illi non utantur. adhibent & ipſa, uti noſtri faciunt, ad fluentem ſanguinem ſiſtendum. Seminum quoque mucilaginis uſus eſt frequentiſſimus ad omnes Febres exurentes, atque venena eroſionem ventriculo, & inteſtinis infe-

inferentia. Ad tuſſientes ex acrium, ſalſorumq; humorum diſtillationibus, Goſsypii plurimus eſt apud eos uſus. In Arabia ex hac xylini lanugine telas illas tenuiſſimas (quas ſeſſa illi appellant, atque multis byſſum antiquorum eſſe perſuaſum eſt) parant, quæ utique ob pulchritudinem ab omnibus comendantur.

GOS-

GOSSIPIVM ARBOREVM COTNEMSEGIAR.

De Sambac Arab. ſive Gelſimino Arabico. Cap. XIX.

ALPINVS.

CAYRI eſt frutex ſarmentoſus, qui ſarmentis ſerpendo altiùs ſe extollit, foliis mali aurancii proximis, flores albos, octonis foliis præditos, omninò ſimiles vulgaribus Ieſmini floribus, à quibus differunt numeroſioribus foliis, magnitudine odoreque prævalidiori, ac ſuaviori. uſus florum eſt magis ad ornatum corporis, quàm ad ſanitatem. nihilominus parant oleum, quo utuntur mulieres in balneis ad uterum calefaciendum & laxandum, ejus enim ſcirrhoſis tumoribus maximè conferre expertæ ſunt, ut partum etjam faciliorem reddant, oleum hoc & bibunt calidum, & ipſo liniunt extrinſecas uteri partes. Vtuntur quoque eo exterius inungentes thoracis regionem, tùm per os ipſum calidum bibentes, ad tuſſim, anhelituſque difficultatem, & ad pleuritim lethalem, in qua ſputum maxima cum difficultate educitur, & ad peripneumoniam, atque ad dolores vehementes ſtomachi, inteſtinorum, atque uteri; Parant hoc noſtri unguentarii ex dulcibus amygdalis atque vel ſeſami ſeminibus, ex quibus odore florum Ieſmini imbutis oleum exprimunt valdè odoratum.

SAM-

SAMBAC LESMIN ARABICVM.

De Phaſcolo nigro Lablab vocato. Cap. XX.

ALPINVS.

EST arbor ſarmentoſa, quæ creſcit ad vitis magnitudinem, ſarmentiſque vitis modo extenditur, ac expanditur foliis, figuraque ſimilis eſt omninò vulgari Phaſeolo, flores fert bis in anno, vere, ac autumno, Phaſeolorum floribus aliquatenus ſimiles, à quibus ſiliquæ longæ, inſtarque fabarum latiſsimæ cernuntur, quæ ſemina nigra Phaſeolis planè ſimilia continent, quorum alia nigra, alia ſubrubra cernuntur. Hæc arbor vivit annos centum, & ampliùs perpetuoque viret. Aegyptii Phaſeolos illos in cibo frequentant, noſtriſque non minùs guſtui ſuaves exiſtunt. Mulieres utuntur decocto cum croco ad excitandos menſes. præterea utile eſt ad tuſsim, & diſpnæam, & ad urinam ſuppreſſam movendam.

PHA-

PHASEOLVS NIGER LABLAB.

De Phaſeolo rubro, Abrus vocato. Cap. XXI.

ALPINVS.

EST etjam arbor fruticoſa, ſarmentoſa, volubilis, atque Lablab modo ſerpens, ac altiùs ſe extollens, latiuſque ſe expandens, foliis Derelſide vel Tamirindi, planè ſimilibus, ſed longè minoribus: moventurque etjam non ſecus, quam de Tamarindi foliis dictum eſt, ad Solem: Occidente quippè Sole clauduntur, totaque clauſa manent, quouſque Sol denuò oriatur, quo tempore rurſum aperiuntur. Flores audio ferre hanc arborem Phaſeolis proximos, atque ſiliquas quæ intus habent ſemina parva, rotunda, rubra, dura, Phaſeolis omninò ſimilia: quæ quidem corrallorum uniones, quas collo puellæ geſtare ſolent, omnibus planè videntur. Phaſeolorum guſtum & ipſa habent, quorum uſus eſt ad cibum, iiſque Aegyptii in jure elixis veſci conſueverunt. Sunt verò cęteris omnibus difficiliora, ex quo ſtomacho maximè infeſta ſunt, flatuſq; multos concitant, & hypochondriacis valdè noxia obſervantur, ægerrimeque in ſtomacho concoquuntur, & pravum ſuccum etjam generant.

ABRVS.

ABRVS.

De

De Mauz ſeu Muſa. Cap. XXII.

ALPINVS.

MAVZ arbor apud Aegyptios vocata, creſcit in multis locis Ægypti, præſertimque Damiatæ, olim Peluſii, ad mali punici magnitudinem, ſed ramis caret; nam inſtar cannæ folia ſua ſpargit, quæ ſic longiſsima ſunt, & latiſsima, utſex, ſeptemque cubitorum in quibuſdam viſa ſit longitudo, & latitudo ferè duorum. ajunt multi inſitam hanc plantam olim fuiſſe cannæ ſaccharinæ ſupra culcaſsiæ radicem, vereque imago utriuſque in ea cernitur, longitudinem cannarum, & latitudinem culcaſsiæ in foliis adepta perpetuò viret, nunquam folia decidunt. Hæc planta fructus fert multos, parvis cucumeribus ſimiles ſed racematim multos appenſos. Color ipſorum exterius aureus cernitur, corticeſque ſuaviſsimum odorem, atque aromaticum ſpirant. ſubſtantiæ ipſorum cucumerorum perſimilis aliquatenus exiſtit, ſed eſt tamen mollis, pinguis, lenta, dulcis, atque adprimè ſuanis, eam comedere aſſuetis, ſeminum, vel nucleorum expers. Stomachum gravat, difficulter concoquitur, multum nutrit, ſuccumque craſſum ac lentum generat, quo viſcera obſtruũtur, præſertimque hepar: eſt tamen auxilio tuſsientibus, ſuſpirioſiſque ex calore factis. ejuſque decocto utiliter utuntur, ad tuſsim ex calidorum humorum deſtillatione genitam, atque ad pleuræ & pulmonum inflammationem, atque ad renes inflammatos, & ad eos, qui mingunt difficulter. ajunt etjam fructuum eſum, vel decoctum aſſumptum, venerem augere. Fructuum cortices exſiccatos multam vim haber

ad

ad roboranda omnia viſcera illi adfirmant, cordique opem ferre ex ipſis paratum decoctum in aqua calaf. Vſuſq; hujus decocti ad febres peſtilentes apud eos dicitur valdè utilis: pulverem quoque ipſorum corticum in cordis paſsionibus cum aqua calaf diſſolutam epotant GVILAND. Planta hæc Theophraſto ſub nomine palmæ fuit nota, atque Serapioni, qui de ipſa ea, quæ ad hominum ſalutem ex te recitantur, eadem ferè dixerunt. Neminem verò novi, qui, quod tu nunc ex Ægyptiorum relatione prodidiſti, affirmarit, quippè hanc plantam è canna ſaccharum gignente, ſupra radicem culcaſsiæ inſitam eſſe: quamquam folia longitudine atque latitudine, utriuſque plantæ, foliorum imaginem referre videantur, de qua hæc ſufficiant.

MAVZ

MAVZ MVSA.

De

De Sesban. Cap. XXIII.

ALPINVS.

SESBAN ibi frutex eſt myrthi magnitudine, foliis ſecuridacæ, ſed longioribus & anguſtioribus, ramos habens herbaceos teneros. flores fert croceos, anagyridis perquam ſimiles, racematim multos ab ala vel ramulo pendentes, à quibus ſiliquæ longæ producuntur, fænugreco proximas, in quibus ſemina ſunt etjam ſeminibus fænugræci non parùm ſimilia. His fruticibus Aegyptii utuntur ad ſepes texendas pro agrorum diſtinctione. Semina hos in medicina uſus habere novi, etenim ajunt, humentem ſtomachum ſiccare, roborare, & ipſorum quoque uſum tùm in decocto tùm in pulvere affectant ad cohibendum quemcumque alvi fluxum, atque non minùs ad menſtruorum immoderata profluvia ſiſtenda, ex ipſis inſignem utilitatem experiuntur: & ut uno verbo dicam, in omnibus vacuationibus, firmandis illorum ſeminum uſum habent frequentiſſimum.

SESBAN.

De Sophera. Cap. XXIV.

ALPINVS.

SOPHERA eſt planta fruticoſa cubitalis altitudinis, galegæ proxima, duris ramis, foliis myrthi, tenuioribus multis, utrinque ordinatim alæ appenſis: flores fert croceos, caſſiæ florum æmulos, inodoros; ex quibus ſiliquæ parvæ promanant, quatuor aut quinque ſemina habentes, Seſban planè ſimilia. Ajunt ſemina eſſe venenum hominibus.

SOPHERA.

De Beid el oſsar. Cap. *XXV.*

ALPINVS.

BEID EL OSSAR naſcitur in humidis locis prope Alexandriam in ramo Nili Calig vocato, & Cayri in loco prope el Mattharia ferè perpetuò humido, ac ferè paluſtri, ex aqua Nili ibi diù manente. eſt planta herbacea, fruticoſa, multis ſtolonibus ab radice rectis ſurſum ad duorum ferè cubitorum altitudinem ſe extollens, foliis latis oblongis, rotundis, ut Aloes folia, craſſis, & candidis, ex quibus diſſectis lac album manat. totaque planta lacte abundat. flores fert croceos ranunculi floribus proximos, à quibus loco fructuum duo teſtes invicem adligati pendent, ſatis hominis teſtibus perſimiles, in quibus alba lanugo & ſemina parva, lata, lactucæ ſeminum æmula continentur. Foliis contuſis, tùm crudis, tùm in aqua coctis utuntur emplaſtri modo in frigidis tumoribus, & doloribus. ex lanugine parant cubilia, quibus utuntur Vtuntur etjam ea ad excipiendum ignem ex ſilice excuſſum, tanquam eſca, ac pabulo. tota planta lacte calidiſsimo, ac exurenti ſcatet, quem plures in quibuſdam vaſis colligunt ad expilanda coria, ea ſiquidem in eo lacte ſi aliquo tempore maneant, pilis nudantur. Lac quoque ſiccatùm prçſtantiùs corpora ſolvit, atque dyſentericos fluxus etjam lethales facit. Eſt etjam prçſtantiſsimum remedium ad impetiginem curandam, & ad plures alias cutis infectiones ſanandas, eo ſi inungantur partes.

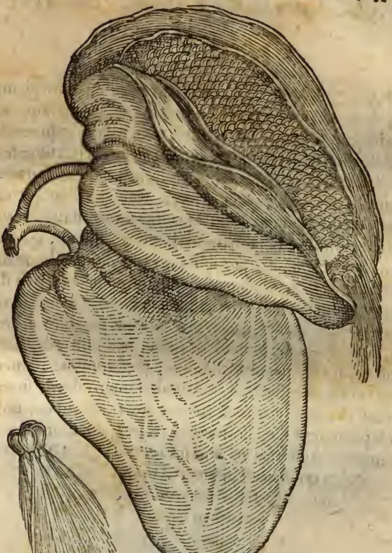
BEI-

BEID EL OSSAR.

FRV-

FRVCTVS BEID EL OSSAR.

De

De Achaouan abiat, ideſt Artemiſia alba. *Cap. XXVI.*

ALPINVS.

NASCITVR Cayri in locis multis quędam planta fruticoſa, ramis denſa, quę trium cubitorum uſque ad altitudinem aſſurgit, foliis artemiſię intus nigris, atque extra candidis, tota planta lanuginoſa, ſeu hirſuta, floreſque fert umbellę modo, multos, aureos, ſenecioni proximos. qui tandem in pappum degenerant. flores, foliaque ſunt parum odorata, ſapore ſubdulci cum aliqua ſtipticitate. hanc volunt multi ipſorum eſſe Achaouam majorem ac albam, quippe Artemiſię ſpeciem, ex quo ipſi eam appellant Achaouam El chebit abiat; Quam plantam noſtri temporis herbarii alii cinerariam, alii Iacobęam marinam, vocant, Ægyptii ea ad multa utuntur, quippe decoctum ex foliis paratum ad renum, veſicęque calculos pollere ajunt, nec non ad ſanandas viſcerum antiquas obſtructiones, pręſertimque ad uteri obſtructiones, frigiditatem, ſtrangulationem, ſterilitatem, inflationem, atque ad menſes interceptos revocandos, proindè paratis ex foliis, floribusque in aqua inſ(?)ſionibus mulieres hyſtericę maximè juvantur GVILAN.

Nova quidem eſt planta. Antiquis incognita, niſi ſub Arthemiſię ſpecie, quis ipſam reponat.

ACHAOVAN ABIAT.

De Bammia. Cap. XXVII.

ALPINVS.

BAMMIA eſt planta ad altheæ magnitudinem, foliis floribuſq; malvæ, aureis tamen, à quibus fructus fiunt, ſimiles quibuſdam parvulis cucumeribus, qui ſemina parva, ſubnigra, rotunda continent. quæ apud illam gentem ad cibos in uſu exiſtunt. ex quibus ſeminibus non ſecus quàm noſtri ex Phaſeolis, piſis, aliiſque leguminibus fercula parant. Frequentiſſimeque his ferculis veſcuntur plerumque in iure carnium paratis. folia, fructuſque frigidos eſſe, & humidos in primo gradu ajunt, habereque vim ipſos reſolventem, ac emollientem. proinde pectori ac pulmonibus convenire, ventrem emollire, atque lubricum reddere. fomenti vel emplaſtri modo folia appoſita inflammationes reſolvunt, dolores mitigant, tumores emolliunt, concoquunt, ac ad ſuppurationem ſuppurandos movent. Mulieres ad uteri duritiem, tum fomentis, tum emplaſtris, tum inſeſſionibus ex foliis ac fructibus procuratis, multa cum utilitate utuntur. in renum verò inflammatione, & calculis, ex iiſdem paratum decoctum per os cum ſaccharo candido ſumptum aliquibus diebus, pro ſelectiſſimo auxilio habent. ad ophtalmias etjam finita fluxione decoctum colyrii modo frequentant, atque cum eo fomentate latus dolentes in pleuriticis ſolent.

BAM-

BAMMIA.

De Melochia. Cap. XXVIII.

ALPINUS.

MELOCHIA eſt herba blito perſimilis, folia tamen anguſtiora, longiora, acutioraq; habens, flores ejus ſunt parvi, crocei, leucoris minoribus, e quibus ſemina parva, nigra melanthio proxima, in quædam obliqua cornua concluſa, producuntur. ſemina ſunt in maximo apud eos uſu ad omnes affectus, quibus ſemina Altheæ conducere compertum eſt. nam melochia facultate planè ſimilis Altheæ videtur: proinde ad ſuppurandos vel concoquendos, reſolvendos, atque emolliendos tumores duros, ejus maximus uſus eſt: habet etjam majorem viſciditatem ejus mucilago, quam Althea. In cibis nihil eſt ipſa Ægyptiis familiarius, vel gratius: decoquunt enim in aqua vel iure carnium, ut nos betam elixare ſolemus. Convivia carentia melochiæ ferculis ab his parum reputantur. cibus quidem illis populis melochia eſt familiariſsimus, ex quo multi tamen malè ſe habent, nam parum nutrit, & ſuccum viſcidum gignit, ex quo in difficiles obſtructiones viſcerum, qui eam in cibo frequentant, incurrunt, nihilominus melochiam in cibis non omittunt, præcipueque viſcoſiorem mucilaginem facientem, avidè omnes eſitant. Eſt tamen totius plantæ, vel maximè foliorum decoctum pectori amicum. ipſum enim humectat, ex quo ſiccis, aſperiſque tuſsibus præſentaneum cum ſaccharo candido eſt auxilium. atque ægrè ſpirantibus. Semina quoque pondere duarum drachmarum ſumpta copioſiſsimè purgant omnes humores.

ME-

MELOCHIA.

De

De Zatarhendi. Cap. XXIX.

ALPINVS.

VOcant ii quãdam herbam Zatarhendi (quod ex India illuc comportetur) parum creſcentem, foliis craſsis, rotundis, ac albis, ſucco plenis, multum odoratis, quæ neque flores, neque fructus edit. quam multi, ut origanum, ſiccatam pro obſonio comedunt. Audio apud multos ad tuſsim, ſpirandique difficultatem, & ad prouocandam urinam, ac menſtruas purgationes in uſu eſſe.

ZA-

ZATARHENDI.

De Pipere longo. *Cap.* XXX.

ALPINVS.

EST quædam herba in viridariis quibuſdam cuſtodita, iunci foliis, ſed craſſioribus, è quibus ſectis ſuccus quidam flavus manat, valdè acris, ac exurens, totaque planta eſt calida in quarto gradu, magis quàm Piper exurens. Ea utuntur emplaſtri modo appoſita, ad coxendicis dolorem, nec non ad frigidos articulorum dolores. corrigunt verò nimium ejus calorem oleo roſaceo, vel myrthino.

FELFEL TAVIL.

De

De Abſus. Cap. XXXI.

ABSVS.

ALPINVS.

EST etjam quædam herbula creſcens palmi magnitudine, vel aliquantò major, foliis trifolii, ſed rotundioribus, quaternis ſingulæ alæ appenſis. Flores parvos, albos, & ſemina pyri ſeminibus proxima ferens. quam Ægyptii Abſus vocant.

De Seſamo ſeu Sempſen. *Cap. XXXII.*

ALPINVS.

SEMPSEM, à noſtris Seſamum, planta eſt unius caulis, recti, ſe ad unius cubiti altitudinem extollens, foliis denſis ordinatis totum caulem veſtientibus, ſolatro proximis, floribus albis parvis, à quibus ſiliquæ producuntur quadricoſtatæ, parvæ, ſemina flava, lini ſimilia continent quæ guſtui dulcia exiſtunt. ex quibus oleũ, quod Zeid taib appellant illi, quod ad cibos in frequentiſſimo uſu eſt, majorique pretio, quàm olivarum oleum ibi venditur. Folia, ſemina, & oleum ferè ejuſdem facultatis eſſe experiuntur, quippè calidæ temperatæ, atque humidæ ad ſecundum gradum accedentis, reſolventis, & emollientis. Plantæ decocto utuntur ad ophtalmias reſolvendas, fomenti modo oculis adhibito. atque ad tuſsim, anhelituſque difficultatem, pleuritidem, peripneumoniam, & tumores duros ſcirrhoſos; mulieres pro uteri duritie inſeſsiones, ex planta, ſeminibuſque cum modico mellis paratas frequentant: eodem ad cutis vitia utuntur, quippe ad furfures capitis, livoreſque faciei, & nigrores ex ſanguine congelato exortos, calido fomenti modo ſæpè appoſito. ex planta & ſeminibus in aqua concoctis cum modico mellis emplaſtra ad tumores ſcirrhoſos, atque ad exſiccatos nervos parant, quibus utiliter ſemper uti ſolent: quæ etjam ad combuſtas partes utiliter frequentant, non minuſquam ad calidas inflammationes reſolvendas, vel ſuppurandas. decoctum etjam inclyſteribus ad colicos dolores, & ad emolliendam alvum affectant. Mulieres ad movendas menſtruas purgationes, decoctum ac infuſum in aqua paratum pro ſecreto auxilio habent. neque ſua ſpe hæ, quibus præcraſsitie ſan-

ſanguinis, venarumque uteri obſtructione menſes non veniunt, fruſtratur. Seminis ad cibum uſus eſt antiquatus apud omnes Aegypti accolas, pauci tamen eſt nutrimenti, ſed alimentum unctuoſum ac craſſum præbet. ex quo, quamobrẽ ipſorum frequenti eſu mulieres impingueſcant, facile deprehenditur. quæ verò ipſarum corpora pinguefieri cupiant, ſemina à cortice mundata comedũt plus pinguefacit oleum ex ſeminibus expreſſum, omniumque maxime fex olei tachine ab illis vocata. Oleum fæcemque ejus bibere, adhoc ut impingueſcant, mulieres in balneis familiariſsimum habent. Oleo etjam ad multa alia Ægyptii uti conſueverunt, quippè ad cutis puſtulas, aſperitatem, ac omnem defœdationem ex humore melancholico concitatam, tum epoto, tum in cibis frequentato, vel ipſo affectis partibus inunctis. Secretum apud quoſdam auxilium eſt, ad cutis pruritus abolendos, ejus quatuor uncias multis diebus bibendam exhiberi. eo etjam ii utuntur, ad anhelitus difficultatem, pleuritim deſperatam, in qua nihil exſpuunt ægroti, atque ad peripneumoniam. nec non ad movendos menſes, atque ad vehementes ſtomachi, inteſtinorum, uterique dolorum cruciatus demulcendos, intus, extraque præſtito. GVILAND. tibi gratias multas habeo, qui mihi hujuſce plantæ tot tantaſque utilitates medicas ab ea gente compertas dixeris, quas dignas auribus noſtrorum quoque medicorum cenſeo, quandò non ſolis Ægyptiis hæc manifeſta fuerint, ſed multi alii præclariſsimi Medici eadem ferè in poſterum memoriæ prodiderint, ut eſt Raſis, Avicenas Haly, Serapio, atque alii. Sed nunc reſtat, ut plantæ ichonem ſpectemus, & an ea ſit, quam aliqui pinxerunt, qui in illa dubii ex Theophraſti lectione decepti videntur. hanc plantam Sempſem appellant.

SEMPSEM SESAMVM.

De

De Culcas ſive colocaſsia. Cap. XXXIII.

ALPINVS.

NVLLA planta Aegyptiis colocaſsia, quam illi Culcas vocant, eſt magis nota, neque magis in uſu, quandò omnes radices hujus plantæ in jure coctas, atque aliis multis modis in cibis paratas aſsiduè eſitent. Non ſecuſquàm noſtri rapas. agri colocaſsiis pleni ibi ſpectantur, atque quod mirabilius videtur, nemo illorum aliquam ipſarum plantarum floribus, vel fructibus uſquam præditam vidit Ego ex innumeris illis viventibus à me ſæpè inſpectis, nullam unquam florentem videre aut cum aliquo fructu, vel aliquo caule, potui. Ex quo dubitandum videretur, eam plantam eſſe Græcorum fabam Ægyptiam. planta hæc ibi ſpectatur foliis nenupharis, longioribus, ari proximis, ſine caule, flore, atque fructu: ejus radix magna, craſſa chinæ radicibus ſimilis cernitur, ſapore ſubamaro acri cum aliqua viſcoſitate, quæ cocta dulceſcit. quotidiè paſsim toto anni tempore per urbem innumeræ radices venduntur, viliori pretio. Hinc ſanè multum ſemper miratus ſum, Dioſcoridem, Aegyptiam fabam flores, atque fructus ferre, & eam item colocaſsiam eſſe prodidiſſe. Quam plantam quoque eo nomine Aegyptii nominant, quippè culcas. Quam nuſquam floruiſſe, nullumque fructum dediſſe neque vidi, neque aliquem vidiſſe unquam audivi: cujus litem relinquo aliis libentiſsimè dirimendam. Eam tùm crudam, tùm coctam libentiſsimè Veneri indulgentes mandunt, tùm quia putant ſemen multum gignere, tùm libidinem prevalidè movere.

CVL-

CVLCAS FABA ÆGYPTIA.

De

De Loto Ægyptio Nuphar vocata. *Cap.* XXXIIII.

ALPINVS.

PROXIMO de Colocaſsia cognito errore, hic alius à nobis dè Loto Ægyptio animadvertitur, quandò hæc planta planè eadem ſit, quam noſtri nympheam, atque Arabes Nuphar appellant. In toto quidem flumine Nilo Ægyptia loca lambente nulla alia planta eſt inventa quæ notas loti præſeferat, quàm nymphea ipſa, quæ profectò plantæ ſimilis eſt, ut de Loto affirmat Dioſcorides, Colocaſsiæ, ſeu Fabæ Aegyptiæ; floremque fert album (loquor de majori nymphea) lilio valdè ſimilem, quam clariùs expreſsit Theophraſtus, qui dixit. & flos candidus, liliis foliorum anguſtia proximus; verè enim hic majoris nympheę flos eſt, qui Sole occidente clauditur, atque ſub aqua occultatur, atque Oriente ſupra aquam aſſurgit, & foras exit, aperiturque. Quod non modo in Ægypto, verum in multis Italię locis in hac planta obſervatur, maximeque in locis omnibus circum Venetias lacunoſis vel paluſtribus. Valles ſiquidem Margherę, ac Meſtri plurimas has plantas ferunt, in quibus quiſque quod à Theophraſto, Dioſcoride, atque aliis multis de Loto dicitur, planè obſervari poteſt. Et quid? nonne etjam ex florę caput producitur, papaverorum capitibus valdè ſimile? in quo ſemina multa minuta, qualia verè milii exiſtunt, continentur, radixque craſſa eſt? Non poſſum non vehementer admirari Theophraſtum, Dioſcoridemque, atque alios, qui omnes à nymphea, diſtinctiſsimis capitibus lotum Ægyptiú ſejunxerint, quando utraque unum atque idem planè ſit, &

mi-

mirandę ad Solem converſiones de Loto celebratę eędem ſint, quę in communi nymphea ab omnibus animadvertitur. Ipſa enim occidente Sole florem claudit, deindè tota cum foliis ſub aqua occultatur, eoque oriente, florem primò extra aquam demittit, aperit, atque paulò poſt cum omnibus foliis ſupra ipſam aſſurgit. Aegyptii caules crudos cum ſuis capitibus per ęſtatis calores mandunt: ſubdulces enim ſunt, atque humidi, admodumque refrigerant & hu-
Lib. 13 ca. 17. & 18. mectant, quos appellant Razelnil. GVILAND. Miror equidem non parum Plinii diligentiam, qui hęc ſcripſerit. Mi-
» rum eſt quod pręter hęc traditur. Sole occidente, papavera
» ea comprimi, & integi foliis. Ad ortum autem aperiri donec
» matureſcant, floſque, qui eſt candidus, decidat. Hoc amplius
» in Euphrate tradunt, & ſcapum ipſum, & florem veſpera
» mergi uſque in medias noctes, totumque abire in altum, ut
» ne dimiſſa quidem manu, poſsit inveniri. Verti deindè, pau-
» latimque ſubrigi, & ad exortum Solis emergere extra aquam ac florem patefacere, atque etjamnum exſurgere ut planè ab aqua abſit altè. quandò in communi, ut tu dixti, nymphea penè locum Marghera appellatum, in ſtagnantibus aquis dulcibus, iſthęc omnia planè obſerventur, atque propè Meſtrim civitatem in omnibus illis convallibus. At Nymphęę vel Loti Aegyptii medicos uſus populis cognitos nunc prodeas. ALPIN. Vtuntur floribus & foliis contuſis ad omnes calidas inflammationes, atque etjam ſucco, pręſertimque ad demulcendos dolores, à calida cauſa obortos, lacte atque oleo roſaceo miſto, eodemque itidem modo oleo, quod ex floribus parant ad calidos dolores, inflammationes, exuſtiones, ulcera, & dolores capitis in febricitantibus, vigiliis, tùm exterius folia contuſa applicant, tùm ejus ſucco cum oleo &

aceto frontem & tempora, illiniunt. ad conciliandum ſomnum ſyrupum ex eo paratum frequentant, atque tùm ſeminum, tùm radicis pulverem ęgrotis cum ejus decocto exhibent. Vſus radicis, ſeminumque ſecreti loco habetur apud multos, ad Gonorrhæam, & in mulieribus ad album profluvium firmandum, & ad Dyſenteriam. Multi verò ab hujus plantæ uſu cavent, ejus loco alia ſequentes, eò timore ne eis coeundi tùm deſiderium, tùm vires minuantur. apud eos etenim omnes compertum eſt uſum ſeminum, atque radicis homines reddere ad Venerem valdè frigidos, ac tardos. Hinc uſum hunc multos ibi ſanctos Heremitas ſequi audio, ut faciliùs vitam cælibem ducere queant. Sed jam ad papyrum ſermo à nobis convertendus eſt, quandò hæc planta quoque in Nilo flumine naſcatur. Verùm quoniam omnia de hac planta tùm ad cognitionem, tùm ad uſum pertinentia te in Plinii capitis de papyro commentario (quod papyrum vocaſti) planè proſecutum fuiſſe ſcio, paucis de ea mihi nunc agendum puto.

De Stratiote, Hai alem maovi vocato. Cap. XXV.

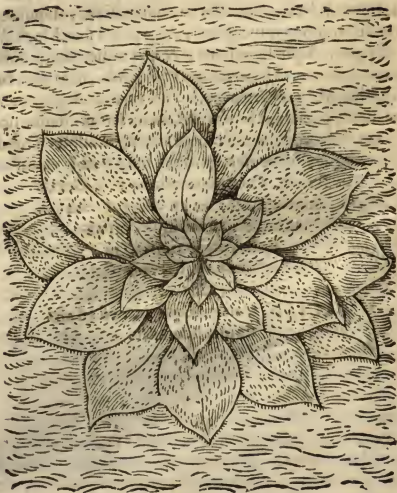
ALPINVS.

PELVSIVM nunc Damiata vocata, civitas in Ægypti humiliori ſolo poſita eſt. quo fit, ut Nilo flumine ad eam perlabente (quod penè ipſam ſpacio quinque millia paſſuum in mare mediterraneum evomit) largiùs ejus ſolùm inundatur, & ad libitum irrigatur. Hincque multa lætiora atque amœniſſima, quàm in toto Ægypto reperiantur propè hanc urbem, viridaria caſſiis, limonibus, muſis, vitibus conſita, atque inter ſe more Italico foſſis (quæ alibi in toto Ægypto nuſquam reperiuntur) aqua fluminis decurrente plenis, diſtincta ſpectantur. In illis itaque foſſis quæpiam herba copioſè provenit, aquæ lenticulæ paluſtris modo ſupernatans, ſine caule, foliis Cynogloſſi, brevioribus, latioribus, denſioribus, durioribus, hirſutioribuſque ac albidioribus, à quibus pro radicibus exigua ac rara quędam lanugo pendet. Quæ planta majori ſedo, vel ſempervivo eſt ſimilis, Quam appellant Hay alem elmaovi, quaſi dixerint aquoſum ſedum. Nullo odore eſt referta, eo excepto, quem ab aqua accipit. ſapore tamen adſtringenti, ac ſicco linguam ferit, non ſecus quam acacia faciat. Ad eadem ipſa mala ii utuntur, quibus plantaginem conducere compertum eſt. Ex quo mulieres ruſticæ, quas Bedovi vocant, ad ſiſtendam ſanguinis eruptionem ex utero, atque aliis partibus, ejus decoctum, vel ſuccum, vel pulverem per os quotidiè ad drachmæ pondus ſumunt. Ruſtici quoque ad vulnera ſananda foliis contuſis ſuperpoſitis utuntur, mirificeque ea ſanant. eamque frigi-

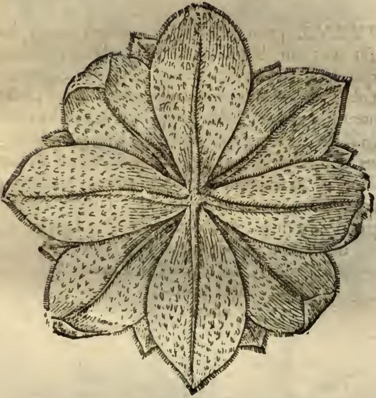
dam uſque ad primum gradum, & ſiccam ſupra ſecundum illi eſſe arbitrantur. GVILAND. Hanc plantam verum eſſe Stratiotem antiquorum exiſtimo, de qua Dioſcorides hæc nobis prodiderat: Stratiotes in aquis naſcens, aliquibus fluviatilis Stratiotes nuncupatur; Aegyptiis Tibus, Magis Aeluri ſanguis. Aquis ſupernatat, & ſine radice vivit, undè cognomen traxit. Herba ſempervivo ſimilis, ni majora haberet folia. Ad eedemque mala, ad quæ ea Aegyptios nunc uti dixiſti, præſtare Dioſcorides, etjam ſcribit. Itaque non erit dubitandum hanc herbam eſſe Stratiotē. Quod clariùs Plinius demonſtraſſe hiſce verbis etjam viſus eſt. Celebratur autem & à Græcis Stratiotis, ſed ea in Aegypto tantum, & inundatione Nili naſcitur, aizoo ſimilis, ni majora haberet folia. *Lib.4 c.101* *Li.24 ca.18*

ALPIN. Verùm loqueris. Sed ad alia tranſeundum eſt.

HAYH ALEM ELMAOVI IDEST STRATIOTES.

STRATIOTES AVERSIS FOLIIS.

De

De Papyro Berd vocata. Cap. XXXVI.

ALPINVS.

PAPYRVS, quam Berd Aegyptii nominant, eſt planta fluminis Nili, binis aut pluribus caulibus rectiſsimis ſupra aquam ſex, ſeptemve cubitibus aſſurgens. Cauliumque in faſtigiis ſcapus inumeris capillamentis, longis, rectiſque contextus, cernitur. Foliis quoque conſtat multis rectis, enſiformis, tiphæ aliquatenus ſimilibus. triangularibus, ac mollibus. Chirurgi illorum medulla utuntur ad ulcerum ora dilatanda. Ex ſcapique combuſto cinere, recentia ulcera curant. qui etjam maligna augeri (ſi ſæpè aſpergatur) non ſinit. Ex ſcapis recentibus aquam diſtillant, ad oculorum ſuffuſiones, caligines, ac obſcuritates maximè proficuam.

PA-

PAPYRVS BVRDI.

De

De Cypero. Cap. XXXVII.

ALPINVS.

CYPERVS rotundus, quem Aegyptii vocant hodveg, in Nilo flumine, atque in pluribus Aegypti lacubus vel locis paluſtribus, copioſiſsimus provenit porraceis foliis, longioribus tamen atque exilioribus, cauleque cubitali, anguloſo, in cujus cacumine ſunt folia aliqua ſtellæ modo radiantia, è quibus ſpicæ aliquæ procedunt herbacei coloris ſemina continentes: radices nigræ, rotundę, magnæ, olivæ craſſitie ſpectantur, multęque uni radicis capillamento appenſæ ſimul cohęrentes, odoratę, atque acuti ſaporis. Hę calefaciunt, exſiccant ſine mordacitate, incidunt, attenuant, oraque venarum aperiunt. Apud Aegyptios maximos ad medicinam uſus habent, pręcipueque ad ulcera oris, & pudendorum ſananda familiariſsimum ipſarum tùm pulvis, tùm combuſtarum cinis, eſt remedium. ex ipſis paratum decoctum vel pulvis ſtomachum, cerebrum pulmones, uterum, nervos articulos, aliquibus diebus ſumpta, plurimum calfacit, ſiccat, roboratque naturalem calorem: ex quo omnibus morbis à cerebri tùm frigida humidaque temperie, tùm frigidorum humorum diſtillatione concitatis, hę efficaciſsimum ſunt auxilium: non minuſque ſtomachi cruditatibus, humiditatibus, flatibus, anhelituſque difficultati, orthopnoeę, tuſsi nec non hyſtericis omnibus mulieribus ex frigido humidoque utero effectis, aliiſque morbis, ab iiſdem uteri cauſis obortis, & articulorum doloribus. Familiare ſatis remedium ad ſuppreſſos menſes eas eſſe ibi expertum eſt. nam menſes efficaciſsime revocant. Decocto ac pulvere ad frangendum tùm in renibus, tùm in veſica lapidem, ac ad provocandā urinam frequentiſsimè illi utuntur, quod etjā non minùs in omnibus chronicis febribus, ac aliis diuturnis morbis frequentant.

CYPERVS HODVEG.

De Chatè, Abdellavi, & batecha el mavi. *Cap. XXXVIII.*

ALPINVS.

IN uſu habent Aegyptii genus quoddam cucumerorum Chatè vocatum. quæ planta à communi cucumere alia quidem re non differt, niſi magnitudine, colore, & mollitie, quandò Cucumis Aegyptia folia habeat minora, albiora, molliora, atque rotundiora, fructuſque producit admodum à noſtratibus differentes, quandò his longiores, viridiores ſint, ac cortice plano molli, æquali ſpectentur. guſtuique ſint dulciores, atque concoctu faciliores. Horum uſum corporibus in cibo ipſis tùm crudis, tùm coctis veſcentibus, ſalubrem eſſe apud omnes eorum locorum incolas creditur. Medici aliqui ibi nonnullis febricitantibus crudos etjam mandendos concedunt, præſertimque peſti affectis, quibus cucumeres hos crudos eſitatos ſummè conducere omnibus (neſcio qua ratione) perſuaſum ſit. Coctos in ardentibus febribus, utiles eſſe ratione confirmatur, quandò refrigerent, atque humectent In renum & veſicæ calidis morbis, cum lacte coctos cucumeres multis diebus non ſine multa utilitate in cibo ſequuntur. lac etjam ipſorum ſeminum pro iiſdem malis per os ſumere ſæpè ſolent. ad oculorum verò, aliarumque partium calidas inflammationes pulpa contuſa cucumerorum lacti miſta utuntur. Et ad ſedandos podagricos dolores à cauſa calida concitatos, ſuccum lacte oleoque roſaceo miſtum, partes liniendo, ſequuntur. Stillatitiam aquā ad libra m ad jecoris caliditatem corrigendam & ad ſanan-

dos renes tùm inflammatos, tùm à calculis vexatos multis diebus ægrotos bibere conſulunt, quibus ipſam ſatis iis conferre experientia compertum eſt. ſunt aliqui, qui ad hæc eadem mala aqua ſtillatitia lacti eorundem cucumerorum ſeminum miſta, uti ſolent. ex Melonibus etjam quoſdam à noſtratibus planè diverſos Aegyptii habent, quos Abdellavi vocant, ad differentiam aliorum, quos etjam Chajar nominant. quorum uſus ad cibum haud multum jucundus percipitur, cęteriſque omnibus inſipidiores ac molliori pulpa obſervantur. Habent tamen ſemina, quæ aliis omnibus longè magis ad refrigerandum præſtare putant. Qua de re, omnes ea plus aliis in uſu frequentiori habent, aliorum melonum ſemina parvi facientes. Planta noſtratibus non multum differt, ſed fructus fert oblongos, acutos, extrema, & medium valdè craſſum habentes, Bahobab nuper narratis fructibus proximos. Habent etjam Angurias à noſtratibus non niſi magnitudine quoad aſpectum differentes: noſtris quidem majores, cortice flaviore, quæ intus ſemina tantum, & aquam dulciſsimam continent. Quam ad ſitim arcendam, caloremque multum in ſtomacho, vel hepate, vel renibus corrigendum largiùs epotant. Ad febres non minus ardentes, & tertianas, uſus illiuſce aquæ ſummoperè laudatur, atque ab his frequentatur. Sunt qui diſtillatione aquam tenuiorem ad ſiticuloſos, ſtomachos bilioſos, ad jecur reneſque calidos, & à calculis vexatos, eliciunt. quam certè ii multæ utilitatis eſſe experiuntur. Turcæ Aegyptii, Arabeſque laſciviorem vitam agentes, per æſtatis ſummos calores, harum anguriarum aquam in potu frequentant, eique aliqui modicum aquæ roſaceæ, moſchi, atque ambræ miſcent His Advenas honorare conſuetudo Aegyptiis eſt, eas ſcilicet edendas of-

ferentes. Illas per annum in paleis incorruptas conſervant: aliquandoque ſic cariori pretio ibi ad ægrotos venduntur, ut unam argenteo aureo venditam cognoverim. Sic verò ejus aqua diuretica eſt, ut ipſius uſum aſſidue ſequentibus, hernias, ad teſtes defluxa, incredibili magnitudine, facere ſoleat. hinc ibi plures hernioſos ſpectare licet.

CHATE.

ABDELAVI.

De Achaovan, ſeu parthenio inodoro. Cap. XXXIX.

ALPINVS.

ACHAOVAN, eſt planta herbacea camomelo proxima, quæ tamen non adeò alta extollitur, ſed parum ſupra terram latiùs expanditur, foliis parthenii, minoribus ac denſioribus, floribuſque camomeli æmulis, Herba ſaporis odoriſque expers percipitur, ſed flores odorem gravem, perobſcurumque ſpirant. Florum, foliorumque decoctum in uſu habent ad tollendas viſcerum obſtructiones, præſertimque ad Ictericos. GVILAND Si ſapor acutus in hac planta ſentiretur, cotula Serapionis, ſine dubio eſſet. ALPIN. Hæque plantæ exiſtunt, quas Ægypti patrias eſſe obſervare potui.

ACHAOVAN PARTHENIVM INODORVM.

PHA-

De Nejem el ſalib ſive gramine Crucis. Cap. XL.

ALPINVS.

GRAMEN quoddam naſcitur exile, radicibus ſerpens albis, geniculatis, dulcibus, cum aliquali acrimonia, communi gramini proximis, digiti altitudine, geniculati, ramulis aſſurgens, foliis communi gramini ſimilibus ſed minoribus, ramuli habent quatuor ſpicas, Iſchęmi, vel graminis ſanguinarii ſimiles, perfectam crucem figurantes, quam æquè omnes uno modo formant: ex quo ipſum Aegyptii nejem el ſalib, vocant quaſi dixerint, gramen crucis, in quibus fiunt ſemina minutiſſima ſeminibus communibus graminis ſimilia. Maximum uſum ſemina apud omnes habent ad eos ſcilicet, qui tùm renum, tùm veſicæ calculis laborant, atque ad frangendos lapides in veſica concretos. Quod genus morbi ibi eſt familiariſſimum, & quaſi endemium, ex cauſis aliàs narratis. Mulieres radicis decoctum tùm ad pueros variolis, atque morbillis correptos maximè ſequuntur, tùm ad ſeipſas, ubi cupiunt interceptas menſtruas purgationes rurſum evocare. Sunt aliqui, qui pro ſecreto auxilio habent decoctum, ex ſeminibus modice contuſis paratum, ad adjuvanda exanthemata in febribus peſtilentibus, quas peticulas noſtri appellant. Ad uſum quoque vulnerum & ulcerum, non parvum apud eos, tota herba, præcipuè radices, habent uſum. Aiunt radicem frigidam atque ſiccam eſſe, tenuiſſimarumque partium. Quamobrem non deſunt multi, qui ad movendum ſudorem ejus decocto familiariſſimè utuntur.

Q NE-

NEIEM EL SALIB.

De Meliloto Aegyptio Alchimelech vocato.
Cap. XLI.

A L P I N V S.

MELILOTVS, quo Agyptii utuntur, ſemen minutum eſt rotundum, ſubnigrum, declinans ad rubrum, odoris non omninò expers, ſapore ſtiptico cum aliquo amarore. Planta, quæ ipſum producit, eſt parva herba ſupra terram ex-

expanſa, modicè repens, ferè nihil, aut parùm in altum ſe attollens, foliis trifolii ſiliquoſi, minoribus tamen, floribuſque parvis multis, longis, racemi modo ordinatis, croceis, odoratis, à quibus promanant ſiliquæ, parvæ, obliquæ, ſemen quale dictum eſt, continentes. Hujus plantæ ſemina tantum apud illos in uſu exiſtunt. Quæ putant ii quoad calorem & frigiditatem eſſe temperata, ſed ſiccare, reſolvere, ac ſtipticitate roborare, ex quo ad hepatis tumores ipſorum uſus apud illos eſt frequentiſſimus: quoniam ſine aliqua relaxatione digerit, & reſolvit. Ad omnes quoque dolores, quaſcumque corporis partes occupantes, fomentis ex ipſorum decocto utuntur, maximè ad pleuritim, peripneumoniam, & ad hepatis, coli, & ventriculi dolorem. quibus dolore vexatis, ipſorum decoctum ad libram bis in die calidum blibunt. Mulieres quoque uteri ſtrangulationibus, flatibus, ac doloribus eo ſubveniunt, præſertimque ex eo etjam inſeſſionibus paratis. quæ etjam fœnugreci, linique ſeminibus, paratæ, & camomeli floribus, efficatiùs ad illius, & aliarum partium duros tumores adminiſtrantur, atque ad evocandos menſes retentos. Ad roborandum ventriculum, & aperiendas obſtructiones venarum decocto ſummè proficuè utuntur. GVILAN. Nunc ex te verum eſſe intelligo, apud Arabes Meliloti uſum eſſe ſeminum, quemadmodum Græci non ſemina, ſed flores in uſum admittunt. An verò hæc planta verus ſit melilotus, aut potiùs ea, quam noſtri lotum urbanum, atque ſertulam campanam (quæ eſt planta, magna fruticoſi) appellant, aliàs declaramus, huic enim diſputationi hic non videtur eſſe locus. Ego tamen hoc tantum dico, me libentiùs Aegyptiorum opinioni declinaturum. Sed Ichonem nunc apponito.

ALCHIMELECH, IDEST MELILOTVS.

De Kellù, Pſyllio, Melanthio, Cappare, Vrtica, Solano ſomnifero, Coriandro, Ocymo, Hyoſciamo albo, Conyza, nuce methela, Secamonè. Cap. XLII.

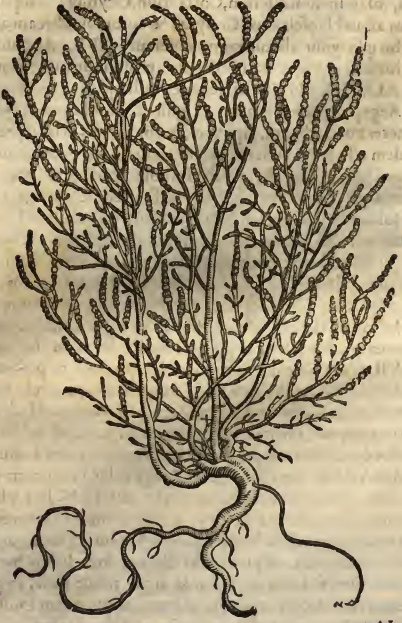
ALPINVS.

PROPRIIS Aegypti à nobis hactenus cognitis plantis, nonnullæ communes pluribus aliis locis, priuſquam hunc ſermonem claudamus, prætermittendæ quidem non ſunt; maximeque ex his, Kellù ab Aegyptiis vocata planta, à qui-

à quibuſdam Antyllis, Pſyllium, Melanthium, Capparis, Vrtica, Solanum ſomniferum, Coriãdrum, Ocymus, Goriophyllatus albus Hyoſciamus, Conyza, Stramonium, Secamonè, de his ipſis igitur aliquid commentemur. GVIL. Aliquid te de his ſcitu dignum dicturum puto. proinde ut lubet loquere. ALPIN. Kellù, noſtri quoque Kalli, plantæ tres utique in Aegypto ſpecies aluntur, ex quibus omnibus combuſtis cineres fiunt, ad vitra, ſaponem, & alia multa. prima ſpecies eadem eſt planta cum ea, quam noſtri Kalli geniculatum, appellant. Altera eſt, quam nonnulli album Kalli vocant, Tertiaque Aegyptiis magis propria, foliis conſtat paucis Ajugę foliis proximis, ſed valdè longioribus, uno cauleque non omninò recto, à quo tres, quatuorve cauliculi exoriuntur, qui rectè ſurſum feruntur, quilibetque ipſorum in cacumine ſcapum quinque aut plus foliis chamepythios proximis, at deorſum in arcum recurvatis, inclinantibus conflatum, à cujus medio floſculi roſarum ſimiles exſurgunt multi. Hæ omnes plantæ ſalſæ, atque acri ſapore linguam feriunt. GVILAND. Sine dubio utræque hæ plantæ à te poſtremo deſcriptæ ſub Anthyllidis ſecundæ genere reponendæ ſunt. Dioſcorides ſiquidem Ajugam docens ſic ſcripſit: Herba in terra repens, incurva, foliis ſempervivi minoris. multo tenuioribus, hirſutis & pinguioribus, circum ramos denſis in capite verò de Antyllide ipſam Ajugæ foliis proximam eſſe ſtatuit. Sed ſequere reliqua enarrare. ALPIN. Ex his ſanè tribus Sole in primis exſiccatis, & mox combuſtis cineres eæ parantur, quæ illinc Venetias convehuntur ad vitra, atque alia conficienda. Ajunt multi illorum folia trium harum plantarum, ſed maximę ſecundæ atque tertiæ kalli, in pulverem redacta, per os ſumpta phlegma atque bilem exuſtam purgare. Idemque ex foliis expreſſum ſuccum facere.

KAL-

KALLI I.

KAL-

KALLI II.

KLA-

KALI III

Pſyllium copioſiſsimè ibi provenit. Cujus ſeminum apud eos uſus eſt, præſertimque mucilaginis ab ipſis paratæ cum aqua roſacea, in omnibus febribus bilioſis, ardentibus, inflammationibusque pectoris, uti in Pleuritide & Peripneumonia. Sed extrahunt cum aqua hordei, & cum ſaccharo candido exhibent. In aqua roſacea extracta Pſyllii mucilagine ii utuntur in bilioſis Diarrhæis, & Dyſenteriis. ad externaſque omnes inflammationes, emplaſtri ac fomenti modo tum ex viridis plantæ foliis, tum ex ſeminibus pſyllii toti planta utuntur. Quam plantam vocant Chetùn. Nigella ibi etjam provenit, quoad flores pulcherrima, quando floribus majoribus, ac numeroſioribus foliis præditis ſpectetur, ejuſq; ſemen in uſu eſt frequentiſsimo in pueris, ad necandos vermes, contuſiſque ſeminibus cum aceto emplaſtri modo ad plures cutis infectiones utuntur. Mulieres etjam, quæ non purgantur, eo ſi ſuffiantur, maximè juvantur, vocantque hanc plantam Suneg Cappares Alexandriæ majores quàm alibi inveniantur, proveniunt, quos cappar quoque appellant. ex quibus cortices radicum in uſu habent frequentiſsimo ad vermes necandos, ad movendos menſes, atque ad quoſcunque tumores duros: præſertimque lienis ſanandos, pro quo indurato membro, exhibent decoctum per os multis diebus, exteriùs ex corticis pulvere, & aceto facto emplaſtro, cui aliqui modicum mellis miſcent, quo præſidio utuntur ad cutis maculas, & infectiones, eas linientes. Alexandriæ Vrtica prima, quam ii vocant Angiar, provenit copioſiſsimè, & proinde ejus ſemina multos uſus ibi quoque habent, maximumque ad venerem excitandam, præſertimque in frigidis corporibus, ſi cum vino dulci bibantur. Nonnulli ad idem ex ſeminibus iis, radiceque buzeidam, ac melle componunt

electuarium, cujus ſemunciam quotidiè ſumunt. Vſum non minorem ſemina habent ad pectoris, pulmonumque vitia, ejus enim decocto cum melle parato in tuſsi, anhelitus difficultate, orthopnœa, & peripneumonia à craſſo frigidoque humore concitatis, familiariſsimè utuntur farina quoque cum melle eclegmatis modo ad eadem mala, cujus uſum cum aceto emplaſtri modo ad omnes difficiles cutis puſtulas ſequuntur, & ad omnes maculas cutis ejuſque infectiones, tumores duros non minus, præſertimque ad parotidas. Mulieres nihil habent, quo valentiùs uterum calefaciant; mundent, atque ab obſtructionibus ſanent, quam urticam, ex quo admovendos menſes feminum decocti, atque ſuffiti uſus eſt apud ipſas frequentiſsimus, maximeque addita myrrha. Cinere ex ſeminibus parato, ad omnia ulcera maligna & cancerosa utuntur. Solanum ſomniferum in Alexandriæ ruderibus copioſiſsimè provenit, ſicque creſcit, ut magnus frutex appareat. Vtuntur incolæ radicum corticibus ad drachmã pulverizatis cum aqua lactucæ, vel ſolatri, ſumentes ad ſomnum conciliandum. Hujus plantæ cortex non ſecus per os quàm nux methel, ſive ſtramonii ſemina, apud plures malos homines, eſt in uſu, ut aliquid mali faciant clam dum dormiunt, hujus corticis in epulis ponunt. Foliis contuſis emplaſtri modo ad calidas inflammationes utuntur, atque illito ex ipſorum ſucco fronte, temporibus, ac aliis partibus corporis in quibus pulſus ſentiuntur, vel iiſdem contuſis emplaſtri modo appoſitis, ad ſomnum familiariſsimè utuntur. nec minuſque ad exuſtiones. Nux etjam Methel ibi naſcitur, ſed non uſque adeò copioſa, uti ſolanum prædictum, eſtque verum Dioſcoridis ſtramonium. uſuſque planè eoſdem habere ii ajunt, quos de ſolano ſomnifero diximus. Adeſt quoque

hyoſcia-

hyoſciamus albus admodum à communi figura differens, naſciturque Cayri propè pyramides, foliis communis longè grandioribus, latioribus, craſsioribus, & albidioribus. Quo utuntur non ſecus quam ſtramonio. Vbi que verò in viridariis coriandrum provenit copioſiſsimum, quod omnes Cuſbarà appellant. Herbæque virentis uſus in cibo eſt apud omnes Aegyptios familiariſsimus. etenim ferculum non parant ſine foliis coriandri, quamquam ingratè oleat. GVIL. Quid audio? non ne ii ipſum mandentes maximè læduntur, & ab ejus uſu in phreneſim labuntur? quod Dioſcorides, Avicennas, tùm multi alii tradidere. ALPIN. Ridiculum: quis unquam vidit aliquem, coriandrorum cauſa (quæ in uſu apud quoſque tùm ſanos, tùm ægrotos familiariſsimo exiſtunt) læſum fuiſſe, aut ei aliquos ſenſus turbatos, niſi immoderatè eis fuerit uſus? Quid miraris? quaſi ejuſdem cum Galeno non ſis ſententiæ, qui coriandrum calidum, reſolvens ac modice adſtringens ſtatuit. non ne demonſtrat Dioſcorides vel hanc ejus facultatem fateri cum dixerit, chœrades coriandro cum comento ſanari? Quod nunquam à frigidis frigidi tumores diſcutiantur, ac curentur, cum medicamenta alias à Dioſcoride ad ſanandos duros tumores chœradaſque prçſertim memoriç prodita, calida facultate fuerint. Neque videtur planè hoc ſiluiſſe Avicenas, cum dixerit, chçradas coriandro ſanari, vel ex proprietate, quam ad illum ſanandum tumorem habet, vel ex partium ſubſtantiç tenuitate, qua permeat profundè tumidam partem. Sed quis ignorat nihil à frigido reſolvi, etſi multa fiat permeatio partis tumefactç, ſed omnia reſolventia calida eſſe? GVILAND. Veram ſententiam rectè defendiſti, quam quis modo negabit, ſciens ex te Aegyptios virentem coriandri herbam in ci-

bo ſequi citra aliquam noxam? multo minùs ſeminum ſiccatorum uſus erit exinde timendus. Hincque erraſſe non parum Arabes liquidò conſtabit qui coriandro frigidam facultatem narcoticam, ſtuporem inducentem atque ſenſus turbationem concitantem, ac exitium tribuerit. Idemque & de pſyllio fuiſſe apud illos à te compertum eſt; quando pſyllium pro veneno à Dioſcoride, atque aliis receptum, innoxiè in febricitantibus frequenter nō modicam ęgrotis ſeminum mucaginem exhibeant. Herbam in aqua elixatam illi eſitant. Sed ea multo plus ſemina ad roborandum ſtomachum valere ii affirmant, debiles etenim ventriculos, uſu ſeminum aſsiduo maximè roborant, ejuſque calorem ipſa fovent, augent, flatuſque reſolvunt, ac diſcutiunt proindeque in colico dolore, atque aliis à flatulento ſpiritu concitatis uſum ſeminum ſequuntur: ipſis ſcilicet, vel in pulverem reductis, vel ex ipſis parato decocto, utentes Quo uteri quoque frigiditatibus, & humiditatibus occurrunt. præſertimque ad menſes immodicè fluentes, & ad gonorrhæam firmandam, quod inſit illi quoquè facultas adſtringendi, ex quo puto apud eos plantam quoque emplaſtri modo, ad podagricos & alios articulorum dolores in maximo ibi eſſe uſu, quòd eas partes adſtrictione, ne humorem partes recipiant, roboret, atque etjam contentos reſolvat, diſcutiat, vel exprimat. Ocymus ibi in viridariis copioſiſſimus creſcit ad altitudinem trium & plus cubitorum, foliis noſtratis longioribus, tenuioribus, colore rubro ſuffuſis, odoremque eximium ſpirantibus. Suavitate enim odoris noſtris omnibus præferendus meritò videtur, ob quem illi hanc plantam Rihan appellarunt, quod idem eſt, ac ſi dixeris, odorem, ita, ut hic Ocymus præ odoris jucunditate eximia, odor per excellentiam ab iis vocetur.

Qua

Qua planta odoris cauſa ii utuntur, medicos verò uſus apud eos ipſa paucos habet, qui ab aliis multis perdocti ſunt. Naſcitur etjam ſponte ibi quædam planta repens, altius ſaliens, ſeque aliis arboribus convoluens, foliis duris longis, Seſeli Athiopici proximis, ſed majoribus. Flores fert albos ſtyracis ſimiles, à quibus producuntur ſiliquæ, longæ ac craſſæ, quales in rhododendro cernuntur, plenæ lanugine alba, ac ſeminibus parvis. ex hac planta ſuccus, manat flavus, urens quem ſiccatum Aegyptii valenter tenues humores purgare, ajunt. Hanc illi eſſe Scammonii ſpeciem affirmant, quam Secamonè appellant cujus tamen nullus uſus in medicina apud eos novi. GVIL. Fortaſsè hanc plantam eſſe Apocynum Dioſcoridis affirmare poterimus. Cum illiuſce notæ, notis à Dioſcoride traditis convenire conſpiciatur, aque fortaſse putanda, quam aliquis è Syria veniſſe, Periplocam vocatam, prodiderunt. At verum Apocynum nunc in Italia cognitum eſt.

SE-

SECAMONE.

Fænugreci germina mox è ſeminibus erumpentia? ex ipſiſque ſtatim proſilientia plebei comedunt, præſertimque mulieres, pinguefieri cupientes, per urbem multas maſsas terræ, plenas ſeminum recenter productis germinibus vendendas ii ferunt. Plures aliæ ſunt plantæ ibi naſcentes, quæ cum pluribus aliis locis communes exiſtant, non eſt de ipſis à nobis ampliùs ſermo proferendus. Sed jam de medicina apud illos populos uſitata, ſermonem, deque plantis illis in locis naſcentibus claudere debemus; cum nihil ſuperſit dicendum.

De plantis periter obſervatis. *Cap. XLIII.*

GVILANDINVS.

PLVRIMAS gratias tibi refero, quòd tantum laborem hactenus mea cauſa ſuſtuleris. Nihilominus ne aliquid omittamus, quod utile ad hanc hiſtoriam judicem, cuperem, antequàm nos huic ſermoni planè finem imponamus, ut de plantis etjam per iter olim in Aegyptum à te navigando variis in locis obſervatis, aliquid diceres. ALPIN. Non arbitror te ignorare, noſtro olim audito itinere, parum temporis mihi per iter illud conceſſum fuiſse, ad indagandas illorum locorum plantas: veruntamen, quas tunc viderim, quamquiam neque tuis doctiſſimis auribus ſatis dignas eas exiſtimem, referre etjam nunc non recuſabo. Memini me Rhabarbari plantam Cocyræ inſpexiſse, in antiqui illiuſce propugnaculi quodam viridario, quam quidam ex Syria illùc navi advectam habuerat: quique ipſam à viro Perſa Trypolim olim fuiſse adductam etjam affirmabat. Quæ plan-

planta plane foliis rumici viſa eſt proxima, quę tamen erant latiora, craſsiora, lanugineque quadam alba obſita. In illa eadem inſula inveni Cyperi radices longas admodùm odoratas, & Chamedrim arboream, duorum ferè cubitorum altitudine propè Butrinto viventem, quæ folia duplo & triplo Italicis majora habebat. Zacynthi oxalidem, qua ejus inſulę pharmacopæi ad medicinam utebantur, inſpexi, admodùm à noſtris oxalidis omnibus diverſam, quippè exilis herba ipſa eſt, foliis parvis, craſſis, oblongis, calthę foliorum ęmulis, guſtum non minus quàm noſtra acido ſapore ferit. Ibi quoque creſcit Acacia ſecunda Mattheoli, quàm ego florentem menſe Februario inſpexi foliis, floribuſque minoris anagyridis proximis, quę guſtata, ſapore adſtringenti feriunt, pauciſque tamen ac mollibus ſpinis obſita. Neque arbitror eſſe veram acaciam, quam in Capadocia & Ponto naſci Dioſcorides prodiderat, quòd minimè convenire cum prima Acácia, ſeu ſpina Aegyptia videatur. Aliud agnovi in illa inſula, quippè Smilacem aſperam eſſe veram Salſam parillam, qua medici utuntur ad ſanandam luem Gallicam. GVILAND. Copioſiùs quoque hanc plantam in quampluribus Italiæ locis naſci ſcio, quare iſtud, quod ibi didiciſti, novum apud me non eſt. ALPIN. Verùm dicis, etenim ipſam aliàs in multis aliis locis offenderam ac obſervaveram, verùm perpetuò, an eſſet ſalſaparilla, anceps, ac dubius fui. In hac verò inſula ea ſpectata, clariùs cognovi verá eam utiq; eſſe. GVILAN. Quamobrem in Italiæ locis cum eandem ipſam ſpectaveris, ejuſdem non fuiſti ſententiæ, ſcilicet eam eſſe Salſam parillã. ALPIN. Quoniam omnes Smilaces aſperæ, quas hactenus videram, exiles admodùm breveſque, ac capillares radices habebant, ſed quam in Zacynto inſula videram, longas, craſ-
ſas,

ſas,aſportatis Hiſpania radicibus Salſæ parillæ omninò ſimiles. Quo pacto verò has agnoverim,tibi jam explicabo. Ego enim, ut otium diuturnæ moræ effugerem, forte fortuna collem illiuſce inſulę perreptans, in valle quadam ad ſæpem oculos conjeci, lenthiſcis ac multis aſperis ſmilacibus contextam, cujus à radicibus omnibus terram impetuoſa torrentis aqua ſic abduxerat, ut illarum plantarum ſepem texentiũ omnes radices, non ſecusquàm venæ arteriæ,& nervi humani corporis à carne ſeparati, nudæ conſpicerentur, Smilaceſque aſperæ longos ſanè ſerpentes imitatæ, aliiſque radicibus convolutæ, mira longitudine, ac craſſitie mihi ſe obtulerũt. ita ut quaſdam illarum duorum, & amplius cubitorum longitudine, & craſſitie communium Salſæ parillæ radicum inſpexerim, ex quo continuò eas Salſæ parillæ radices eſſe judicavi. Et dùm hæc ſimul cum aliis, qui unà ibi mecum aderant, conſidero, augurium contingit opportuniſſimum. Nã ex tranſeunte Gręco homine ejus loci accola,& agricola, peto, quomodo ibi illa planta appellaretur, qui reſpondit, Smilachiam nuncupari, ipſamq; in uſum apud ipſos eſſe pro curanda Gallica lue: ex quibus verbis exploratius eam conſiderans, video radices ejus longiſſimas & craſſas, eadem ſubſtantia prædita, nullumque præſeferre ſaporem, uti radices ſalſę parillę: ex quibus colligo ſtatim, Smilacem illam aſperã veram eſſe ſalſam parillam Pharmacopola ejus loci multum lucri ſe feciſſe his radicibus nobis affirmavit, quod ſępè harũ radicum ibi collectarum multos faſces collegerit, & in alia loca miſerit, quas pro veris Salſę parillę radicibus ſępiſſimè vendiderat. Quam mercaturam clam agebat, ne eam plantam alii diſcerent.Addo Cayri me in Salſę parillę faſcibus ex Hiſpania aſportatis vidiſſe, fruſtra radicum nodoſarum, vel

S geni-

geniculatarum aſperæ ſimilacis, à quibus procedunt radices, quibus medendo nos utimur, cum foliis ejuſdem plantæ, tùm ramulis ſpinoſis, ſic manifeſtè, ut nemo, qui viderit, eos faſces Salſæparillæ, eſſe ex Smilace aſpera ſelectos, negare potuiſſet hanc plantam eandem eſſe cùm Salſaparilla.

GVILAND. Placuit multum mihi, te veritatem de Smilace aſpera probè agnoviſse, cujus quidem ſententiæ non ſolú me ſed quamplures alios fuiſse tibi perſuadeas volo, in primiſque Gabrielem Faloppium, herbarum materiæ doctiſſimum, qui in libello de morbo Gallico, in capite de Salſaparilla hęc prodidit. Aliàs credebam eſſe radicem Ebuli, & perſtiti in ea ſententia plurimis diebus, donec Hiſpanus ad Ducem Florentiam integram aſportavit plantam, & hinc patuit error meus, & vidi eſse radicem Smilacis aſperę, de qua Dioſcorides libro quarto, & ſcriptores antiqui mentionem fecere. Quod magis confirmavi experientia, nam cum in monte Sancti Iuliani Piſis vidiſsem Smilacem aſperam, curavi effodiendam, & ſemper uſus ſum loco Salſæ parillæ, & per biennium illud, quo ibi fui, ſemper cum fœlici ſucceſsu plurimos à luę Gallica liberavi. Quam etjam ſententiam confirmat Amatus Luſitanus medicus, quamvis Hebręus, non ſpernendus, in libro quinto ſuarum centuriarum. Quare te hac de re evehi non oportet, quando alii ante te multi eam noverint. Sed quomodo aſserere poſsumus ejus inſulæ Smilacem, probè Salſam parillā delineatam demonſtrare, minimeque illam, quā Italiæ loca ferunt atque alunt Quod tamē fieri puto terræ, qua ipſa ſerpit, diverſitate, etenim in duro ſolo ſicco, & ſqualido effoſsam Smilacem videbimus radices minores, graciliores ſque Salſaparilla habere, & in molliſſimo ſolo, quod in eo facile queant ſerpere, longiores, craſſioreſ-

que,

que, Salſæ parillę planè proximas. Ea ſiquidem Smilacis planta, quam in ea inſula olim cum in illis locis diverſarer, inſpexi, ſolo molliſſimo, pingui ac humido nutriebatur, ex quo mirum non eſt, ſi longis, craſſiſque radicibus fuit inventa; in ſicco verò duro, nequeuntibus, terræ duritie obſiſtente, radicibus liberè ſerpere ac meare, Smilax aſpera radicibus brevioribus, tenuioribuſque apparebit. Quales à me obſervatæ fuere in Zacynthi inſulæ, Corcyræ, Creteque locis ſaxoſis & durioribus. Addo multos decipi in agnoſcenda Salſa parilla ex Smilace aſpera, non omnes Smilacis, Salſæque radices animadvertentes, ac obſervantes. Etenim in aſpera Smilace duæ radicum differentiæ ſpectantur. Ipſa ſiquidem in primis ex ſtipite radices procedentes habet albas, rotundas, nodoſas, digiti craſſitie, cannulis parvis perſimiles, quæ ſanè radices non admodùm longæ exiſtunt, ex quarum geniculis vel nodis aliæ proficiſcuntur atque exſiliunt à primis planè diverſæ, in duroque ſolo parvæ, breves, tenueſque, non ſecus quàm capillamenta quæpiam cernuntur, atque in molli longæ, craſſæ, quales in Salſa parilla, inveniuntur. Ex quo apparet radicum Smilacis differentia, quæ itidem in Salſę parillę planta ex Hiſpania advecta facilè obſervatur ac reperitur, adeò ut, quęque harum plantarum habeat primas radices à ſtipite ſtatim procedentes albas, nodis ęqualibus intervallis diſtinctas, cannis proximas, non tamen intus pervias, ſed plenas, digiti minoris craſſitie, refertas, & ſecundas ab harum nodis uti capillamenta exſilientes ac exeuntes, longas, primis graciliores, ęquales, nodis carentes, ſive non geniculatas. Qui itaque negant Smilacem aſperam veram eſſe Salſam parillam, dicunt radices utriuſque plantę eſſe inter ſe differentes, forma quippè ac etjam magnitudine, forma quid enim,

quoniam Smilacis tantam primas radices nodoſas albas, breves, craſsas ſpectantes, ſecundis à primarum nodis naſcentibus longis, gracilibus non nodoſis, ęqualibus comparantes, manifeſtiſsimam inter has differentiam faciunt. quam confirmant etjam ex eo, quod primę craſsę, & breves, hęque graciles, longę exiſtant. Errant quidem iſti non rectè radices invicem, ut par eſset comparantes, quoniam ſi radices Salſęparillę graciles longas, quę ſunt ſecundę radices, non primis Smilacis aſperę craſsis, nodoſis, candidis, brevibus, ac ſecundis à nodis primarum naſcentibus comparaſsent, ſine dubio nullam differentiam inveniſsent, hac excepta, quòd Smilacis radices ſecundę, Salſæ parillę radicibus breviores graciliores loci cauſa obſervantur. Quam differentiam Soli terręve mollitiei, & duritiei ratione, vel ejuſdem diverſitate, ac fortaſsè etjam cęlo calidiori fieri nobis perſuaſum eſt. In duro enim ſolo atque in frigidiori cœlo radices non ita creſcunt, & craſseſcunt. ALPIN. Veritatem attigiſti, atque iſtęc omnia ad radicum Smilacis attinentia à te prodita, ego oculatim in Zacynthi Inſula ſedulò obſervavi, atque cognovi. Quę veritas ex plantæ e vivo delineata icone planè clara eluceſcet. in quo utręque tùm primæ radices nodoſæ, craſsę, breves, tùm ſecundę alię ab harum nodis naſcentes, longè graciles, ęquales ſine geniculis manifeſtiſsimè ſpectari poſſunt. GVILAND. Ex viſa Smilacis hujus Icone, atque ex iis, quę tu de ipſa hactus dixiſti, facilè eam Smilacem, quam tu in Zacynthi Inſula naſci prodidiſti, eſse à Smilace aſpera Italię in locis inventa multum differentem, cognoſcitur, tùm ex foliis brevioribus, tùm ex diverſa foliorum figura, tùm multo magis ex radicibus illis nodoſis, quę in aliis Smilacibus aſperis non inveniuntur.

SMI-

SMILAX ASPERA.

Per-

Pergemodò reliquarum à te conſpectarum plantarum narrationem ac hiſtoriam abſolvere, cum nobis de hac plãta nihil dubii relictum ſit, quin credamus ipſam veram eſse Salſam perillam. ALPIN. In Creta inſula inter alias plantas ibi Thymũ, Thymbram, Epythimum, Marum, Ladanum, Aſpalathum, Styracem offendi. Thymum utrumque vidi, quippe magnum ac parvum, magnus eſt planta ſarmentoſa foliis ſatureię proximis, ſed aliquatenus aſperioribus, latioribus, & viridioribus, ſapore valdè acri ac odorato: quam plãtam falſo multi Tragoriganum eſse Dioſcoridis ſtatuunt. Thymus ſecundus minoribus foliis, tenuioribus, albioribuſq; totę Italię eſt notiſsimus. Tymbra eſt planta in Creta Inſula naſcens copioſiſsima, ſimilis Thymo majori, ramulis duris lignoſis, foliis Thymi latioribus, mollioribus, herbacei coloris, non ordinatim, ut aliqui prodiderunt, naſcentibus: neque inter hęc alia foliola naſcuntur. ex qua planta communiter pro ſecunda Thymbra delineata, non veram eſse conjicitur, quam ibi vidi cum Epythimo, admodùm differentem. Epythimum verò in loco ejus Inſulę Fraſchya vocato, Cuſcutę modo, Thymo, Thymbræ, atque aliis plantis convolutum inveni. ex quo falſum eſse duas eſse Epithymi ſpecies, dignovi, quippè unam Thymi florem, atq; ſecundam capillarem hanc herbam cuſcutę ęmulam. Epithymum namque nigram bilem purgare omnes affirmant, Thymi verò flores id prędſtare nemo dicet. Aliqui ex Cretenſibus ajunt Epithymum, atque Epithymbram purgare ſanguinem calore exuſtum, multoſq; inter ſe differentes morbos ex illius capillaris herbę ſupra varias plantas inventę uſu ſanari. etenim, quę origano convoluta collecta eſt, morbis omnibus purgatione conducere affirmant, quibus origanum per ſe ſolum ſubvenire compertum eſt. Sicque in aliis plantis repertam & ab ipſis exceptam

vel

vel collectam, vim habere purgandi humores, è quibus concitatis morbis hę plantæ ſuccurrere, atque auxiliari facultate ſolent. Marum apud aliquos Cretenſes vidi, noſtro Amaraco planè ſimile. etſi tamen gracilioribus, minoribus, aſperioribuſque foliis amaraco conſtet, multoq; noſtro Amaraco ſit odoratior, & pręſtantior, quam plantam, ſylveſtre amaracum, & non Marum nuncupandam judico. Plantam verò, ex qua Ladanum Cretenſes colligunt planè differētem ab ea, quam hactenus ferè omnes prodidere, inſpexi. Hęc ſiquidem Cyſto fœminę perſimilis eſt, foliis tamen cyſti longioribus prædita, Salviæque proximis. Floreſque fert ſylveſtribus roſis omninò ſimiles, qui roſeo etjam colore, quippè communium roſarum ſuffuſi ſpectantur. Quæ planta à cyſto fœmina florum tantum magnitudine differre videtur. Deceptuſq; fuit Mattheolus Dioſcoride dicente, Ladanum eſſe cyſti genus longioribus foliis nigrioribuſque refertum. quæ notæ in cyſto, ex quo Cretenſes Ladanum colligunt, utique omnes obſervantur. quandò hæc planta omninò cyſto fœminæ ſit ſimilis, cum iiſdem foliis floribuſque ſpectetur, etſi majoribus. Aſpalathum, etjam ut aliàs quoque dictum eſt, copioſiſsimum propè Fraſchyæ portum in quodam colle virentem atque florentem ſæpè inſpexi, odoriſque eximia ſuavitas ex hujuſce plantæ floribus ad me delata, fuit in cauſa, ut ipſum agnoverim. Quæ planta eſt frutex denſis ramis, ſpinis albis duris horridis cortice caudicis albo, ad trium cubitorum & plus altitudinem in altum aſſurgens. floribus multis parvis, croceis Spartii ſimilibus, ſed ſummè odoratis. Hujus arbuſti radices duræ, longæ craſſæ, colore flavò, atque cortice ſummè odorato tunc temporis à me fuere obſervatæ. Multaſque meus Pharmacopæus decerpſit, Cayrumque ad uſum medicinæ meo juſſu detulit. Plures Styracis arbores ibi quoque in-

ſpe-

ſpexi propè illius loci rivum virentes,quarum multas mecum in Aegyptũ detuli. Quo in loco cœli cauſa non vixerunt. Sed quid te ampliùs de ejus Inſulæ plantis, tibi pluſquã mihi notiſsimis? Quę enim Gręcię pars nunc eſt,quam tu plantarum deſiderio ſępiùs non peragraveris? Et hæc de plantis Ægypti à nobis dicta ſufficiant. Quibus abſolutis ad alia tranſeũdum eſt,& fortaſse ad ſtudium de ambiguis nonnullis ſimplicibus medicamẽtis agnoſcendis,ſępè à me deſideratum. Diù enim ſummoperè deſideravi inter nos abſolutiſſimam de omnibus priſcorum medicorum uſitatis medicamẽtis ſimplicibus,quæ hactenus apud pleroſq; noſtrorum medicorum dubia habẽtur,haberi diſputationem. GVIL. Iam hiſtoriam de Aegyptiorum tùm uſitata medicina,tùm plantis illis in locis naſcẽtibus finem habuiſſe video. qua de re,ac de iſto mea cauſa ſuſcepto labore, tibi ego plurimum dum vivam debebo. maximæque nunc tibi à me agendæ ſunt gratiæ, perpetuoq; habendę. Diſputatio verò à te de ſimplicium medicamẽtorum, dubii aliquid penè noſtros medicos habentium, ratione propoſita, digniſsima ſanè videtur,quę à nobis perpendatur. Hoc tamen in pręſentia faciendum non puto: Sole enim jam ad Antipodes deſcendente, parum hujus diei nobis ſupereſt. Quamobrem ſermo hic in aliud tempus nobis accommodatius,remittendus eſt. Interim nos metipſos paululum à labore laxabimus, quietis ac otii aliquantulum animis cõcedentes. Quamprimum tamen tempus opportunum ad eum ſermonem tibi videbitur, ad me redibis, ut hac de re aliquid dignum commentemur. ALPIN. Ita faciam, ſed antequam nox ingruat, me domum redire conſultius eſt. Vale atque me, ut ſoles, amato. G V I L. Vbi mecum manere non eſt animus, ut lubet, hinc diſcede. Interim mei ſemper eſto memor, tibique me eſse addictiſsimum,atq; tui obſervantiſsimum, ſcias velim. i fœlix.

FINIS LIBRI DE PLANTIS.